Ročník 6 / číslo 1
leden 2017
30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

KRUŠNOHORSKÝ ERZGEBIRGE LUFT

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD

Opět je zima, jaká má být

Z obsahu:

Lyžařské areály ve Stříbrné a Kraslicích
Čtěte na str. 12

Krušnohorští muzikanti
Čtěte na str. 17

Běžařská závodní sezona je v plném proudu
Čtěte na str. 22

ÚVODNÍ SLOVO

Věčná předsevzetí

Konečnou šestku v kalendáři vystřídala sedmička. Žádná mimořádná událost, pouze pro část lidstva důvod k oslavám, hodnocením, výhledům do budoucnosti. Nastal čas pravidelných novoročních předsevzetí. S těmi má své zkušenosti snad každý z nás. Je to v podstatě neškodná droga spojená s jistými rituály, počínaje výběrem tématu předsevzetí a stanovením předpokládaného časového harmonogramu, včetně odměn či postihů za plnění či neplnění. Prostě starý pozitivní zvyk, buď jako dárek pod stromeček, nebo jako přání do nového roku.

Důležitá je nejen délka trvání předsevzetí, ale i jeho reálnost. Ze všech těchto aspektů vychází i naše rozhodnutí vydržet s vydáváním Luftu ve stejném rozsahu a kvalitě a ve stejných cenových relacích i v roce 2017. Doufáme, že se nám to podaří a nezklameme nejen sebe, ale hlavně vás, naše čtenáře.

Zářných příkladů plnění předsevzetí vidíme teď v lednu kolem sebe plno. Hlavně musíme pochválit paní Zimu. Po několika nenormálních letech slíbila ústy svého mluvčího Rudolfa Kovaříka na stránkách našeho časopisu, že letos bude taková, jaká má být, s návratem ke svým tradičním evropským kořenům, zkrátka řečeno, že bude tou „pravou“. A světe div se, zatím svůj slib, předsevzetí, k radosti většiny z nás plní. Stačí se podívat z okna, a to nejen u nás na horách. Samozřejmě s tím je spojený i obecně pozitivní vliv na naše myšlení a rozhodování. Dokonce začínáme bláhově věřit, že když je něco tak, jak má být v přírodě, musí to být možné i v lidské společnosti, která je koneckonců také přírodním produktem, jeho nedílnou součástí.

Letošní zima, jak má být

A tak na závěr naší povánoční úvahy bychom vám všem chtěli popřát, aby celý rok 2017 byl nejen pro vás, nýbrž i pro celou naši společnost přesně takový, jaký by měl být, bez ohledu na reálná či nereálná předsevzetí.

Vaše redakční rada

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Ze společnosti a kultury: Krušnohorské vánoční koncerty
Kultur und Gesellschaft: Erzgebirgische Weihnachtskonzerte 4

Z naší přírody: Další lovecká sezona v Krušných horách pomalu končí
Aus unserer Natur: Eine weitere Jagdsaison in Erzgebirge geht langsam zu Ende 5

Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu
Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region 8

Ze společnosti a kultury: Krušnohorské doly na historických mapách
Kultur und Gesellschaft: Erzgebirgische Bergwerke auf historischen Karten 9

Ze společnosti a kultury: Proměny českého Krušnohoří ve 20. století
Kultur und Gesellschaft: Umwandlungen des böhmischen Erzgebirges im 20. Jahrhundert 9

Aktuality: Nový křížek v Horní Suché u Nejdku
Aktualität: Neues Kreuz in Horní Suchá bei Nejdek 10

Aktuality: Srbský prezident navštívil Jindřichovice
Aktualität: Der serbische Präsident besuchte Jindřichovice 10

Aktuality: Za Ehrenfriedem Zenkerem
Aktualität: Nachruf für Ehrenfried Zenker 11

Aktuality: Muž ze Svitav v Nejdku – ohlédnutí za křtem knihy
Aktualität: Der Mann aus Svitavy in Nejdek – Rückblick auf die Buchtaufe 11

Tip na výlet: Lyžařské areály ve Stříbrné a Kraslicích
Ausflugstipp: Skiareale in Stříbrná und Kraslice 12

Historie: Krušnohorští lyžníci
Geschichte: Erzgebirgische Skifahrer 14

Sport: Nové zázemí pro běžkaře a turisty v Potůčkách
Sport: Neues Umfeld für die Skilangläufer und Touristen in Potůčky 16

Historie: Krušnohorští muzikanti
Geschichte: Erzgebirgische Musiker 17

Hory a lidé: František Rajman – tragický osud učitele a politika
Gebirge und Leute: František Rajman – der tragische Schicksal eines Lehrers und Politikers 20

Sport: Běžkařská závodní sezona odstartovala Českým pohárem na Fichtelbergu
Sport: Die Langlaufwettkampfsaison ist mit dem Tschechischen Pokal am Fichtelberg gestartet 22

Sport: Společně v jedné stopě k úspěchu
Sport: Gemeinsam in einer Spur zum Erfolg 24

Recept měsíce: Domácí kuba
Rezept des Monats: Hausgemachter Kuba 25

Zaručené počasí: Leden nebývá vždy jen mrazivý
Das Wetter: Januar ist nicht immer nur frostig 25

Boží Dar: Běžky – za krásou Krušných hor zdravě a pěšky
Boží Dar: Langlaufski – nach der Schönheit des Erzgebirges gesund und zu Fuß 26

Vážně nevážně: Virtuální realita včera a dnes
Ernsthaft unernsthaft: Virtuelle Realität gestern und heute 27

Recept měsíce: Grog a tzv. Dukelské mléko
Rezept des Monats: Grog und die sogenannte „Milch von Dukla“ 28

Ročník 6 / číslo 1
LEDEN 2017

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová, Michal Urban, Pavel Andrš, Ulrich Möckel, Eva Kupilíková, Václav Kupilík, Petr Mikšíček, Hanuš Hron, Martin Liška, Roman Kloc, Eva Nduwimana

Foto na titulní stránce: Eva Nduwimana
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní akce: Eva Nduwimana
evanduwimana@gmail.com

Distributoři
Abertamy - Lenka Löfflerová
Boží Dar - Jitka Peřina, Karel Picura
Horní Blatná - Eva Chlumská, Jiří Kupilík
Jáchymov - Jaroslav Ochec
Lesná - Dana Waldsteinová
Merklín - Hedvika Roznerová
Myslivci aj. - Ivana Pečimúthová
Nejdek - Alena Veselá, Pavel Andrš
Německo - Ulrich Möckel
Pernink - Kristina Košnerová
Potůčky - Lenka Štrauchová
Pstruží - Anna Heranová
Srní - Ivan Medek

Prodej
Abertamy - Maso Zacharda, U Březiny, infocentrum
Boží Dar - Konzum Čáda, infocentrum
Bublava - hotel Sport
Horní Blatná - U Gity, infocentrum
Hroznětín - městská knihovna
Jáchymov - muzeum, infocentrum
K. Vary - Krajská knihovna - infocentrum
K. Vary - Z. Štréblová
Mariánská - horská chata Na Sluníčku
Nejdek - trafika, hotel Anna, lékárna
Nejdek - Jamajka, trafika Pospíšil, infocentrum
Ostrov - Dům kultury, Infocentrum
Pernink - U Patrika, květinářství
Pernink - benzinová pumpa, infocentrum
Sokolov: Klášterní kostel sv. Antonína
Tisová - Kukačka
Vysoká Pec - obchod - potraviny

Další distributoři jsou vítáni!

Náklad 980 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 8. 2. 2017.

Adventní a vánoční čas v Domově pro seniory v Perninku

Zimní pohled na Domov pro seniory v Perninku

Zapojení našich obyvatel do vánočních příprav

V klidu našeho Domova se rozlehla tichá koleda, která navodila příjemnou atmosféru Vánoc. Vánoce v Domově pro seniory v Perninku, to není jen Štědrý večer a následné svátky vánoční. Je to také adventní období čtyř neděl před nimi, doba klidu, rozjímání a porozumění. Snažíme se, aby uživatelé naší služby cítili stejnou vánoční atmosféru, kterou by zažívali i doma. Naší snahou je využít iniciativu našich obyvatel a zapojit je do příprav Vánoc tak, jak byli zvyklí ze svých domovů.

Vše začíná společně s adventem, a to výzdobou celého areálu. Ve vestibulu „vyroste“ vánoční stromeček a vánoční výzdobu najdeme po celém Domově. Klienti se osobně podílejí na výrobě ozdob. Mnoho z nich peče cukroví. Stává se nám, že se objeví i rodinné recepty na cukroví, které ostatní neznají. Takto napečené cukroví je pak k dispozici i ostatním klientům, kteří se vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemohou na jeho výrobě podílet. K adventu také neodmyslitelně patří adventní věnec a postupně zapalované svíce.

Již tradičně se na navozování sváteční atmosféry podílejí také děti z blízkých škol. Před svátky nás navštěvují děti ze Základní školy v Perninku a Základní školy v Merklíně. Mají vždy připravená vystoupení zaměřená na vánoční zvyky a pro naše klienty malé dárečky.

Pro zájemce se těsně před Štědrým dnem přímo v našem Domově uskutečňuje mše svatá. Mše, kterou slouží farář z nedalekého Ostrova, se koná pravidelně jednou za měsíc a před Vánocemi je vždy zaměřena na advent a čas vánoční. Po Štědrém dnu mají u nás naši klienti s panem farářem také možnost pastoračního pohovoru.

Štědrý den probíhá slavnostně, po chodbách se již od rána rozléhají koledy. Část klientů odjíždí na svátky ke svým rodinám, ale většina zůstává. Některé pak rodiny navštěvují přímo v Domově. Den začíná snídaní, k níž je, jak jinak, vánočka a cukroví. V dopoledních hodinách navštěvuji spolu se sociální pracovnicí na pokojích všechny klienty, kteří v Domově zůstali. Společně jim popřejeme hezké a hlavně klidné vánoční svátky a podarujeme je malým dárkem. Společná slavnostní večeře probíhá v podvečer v jídelně, kde se většina klientů schází u štědrovečerního stolu. Stoly jsou slavnostně prostřeny. Na každém stole svítí adventní svíčka. K jídlu se podává rybí polévka, bramborový salát a podle chuti smažený kapr nebo kuřecí řízek. Ti, co jsou plně imobilní a nemohou se vzhledem ke svému zdravotnímu stavu zúčastnit společné večeře, ji dostanou přímo na svůj pokoj. Večer potom pokračuje v jídelně společným posezením. Ze zvyků dodržujeme například rozkrojení jablka, rozlousknutí ořechů a házení střevícem.

Věřím, že i v roce 2016 to byly pro naše klienty hezké a příjemně strávené prosincové dny a vánoční atmosféra udělala všem radost. Doufám, že tuto radost a dobrou pohodu si přineseme všichni do nového roku, roku 2017.

Alfréd Hlušek,
ředitel Domova pro seniory
v Perninku, p. o.

Perninská novoroční vycházka

První den nového roku proběhl v Perninku již tradičně ve znamení „Novoroční vycházky nejen se sousedy“. Úderem 11. hodiny se před obecním úřadem sešli sousedé, chataři, místní i přespolní, aby společně vyrazili na pohodovou procházku, jejímž cílem bylo občerstvení Červená jáma. A protože nám počasí přálo, prodloužili jsme si cestu zpět přes Hřebečnou a Abertamy. Příjemně unaveni jsme se rozloučili s předsevzetím zopakovat akci i v příštím roce.

za Aktivní Pernink
Martin Liška

Krušnohorské vánoční koncerty

Je nepsaným zvykem, že období vánočních svátků je spojeno v mnoha krušnohorských obcích s vystoupením pěveckých souborů nebo hudebních skupin. Jak to o nedávno skončených svátcích vypadalo v Horní Blatné, Rudném, Abertamech a Perninku, vám přiblíží následující řádky.

Koledy u svatého Vavřince

Merklínský pěvecký sbor v hornoblatenském kostele

V hornoblatenském kostele svatého Vavřince zazpíval 28. prosince večer Merklínský pěvecký sbor cyklus známých koled a vánočních písní. Zpěv byl prokládán i literárním slovem v podání Hedviky Roznerové. Na závěr si bezmála zaplněný kostel zazpíval společně koledu Narodil se Kristus Pán a poděkoval vystupujícím dlouhotrvajícím potleskem.

Jiří Kupilík
foto: Ivana Matuštíková

Bohoslužba slova a koncert v rudenském kostele

Stalo se již skoro tradicí, že na druhý svátek vánoční, na Štěpána, se v kostele Navštívení Panny Marie v Rudném uskuteční vánoční koncert a bohoslužba slova. Bylo tomu i loni, kdy si přibližně třicet přítomných mohlo vychutnat přátelskou atmosféru, pohovořit se sousedy a známými a rozjímat nejen o tom, co vlastně Vánoce pro člověka znamenají.

Farář Vladimír Müller ze starorolského kostela Nanebevstoupení Páně promlouval k přítomným především o naději a snažil se zprostředkovat vánoční poselství současným, srozumitelným jazykem. Alespoň jednou za rok zpomalit, nemyslet na shon všedních dní a popřemýšlet o křehkosti života a mezilidských vztazích. Poselství Vánoc, pakliže v ně lidé věří, není tedy pouze o sentimentální romantice a úvahách o posmrtném životě, ale o odvaze být člověkem a o tom, co to – být člověkem – vlastně znamená. Svou řeč farář Müller rozdělil do několika částí, jejichž předěly vyplnily vstupy smíšeného pěveckého sboru Chorea Nova z Nové Role pod vedením sbormistryně Pavlíny Petříkové. I tento sbor je již tradičním hostem vánočního setkání a volbou písní a koled se vždy perfektně trefí do vkusu přítomných. Při zpěvu vánočních koled se pak mnozí z kostelních lavic přidali a společně si se sborem zazpívali.

Velké poděkování za uspořádání této akce patří obci Vysoká Pec, především Ditě Matoušové a kulturní komisi, která se postarala o vánoční výzdobu – nechyběly ozdobené vánoční stromky, svíčkami rozsvícený dřevěný kříž a vystavený původní betlém.

Rudenský kostel je od 1. února 2013 v majetku obce

Martina Zettlová
foto: Roman Kloc

Vánoční koncert v Abertamech

Hudební skupina Roháči

Stalo se už tradicí, že kolem Vánoc vystupují v krásně zrestaurovaném kostele Čtrnácti svatých pomocníků v Abertamech pěvecké sbory nebo hudební skupiny. Loni 26. prosince a celkově už poněkolikáté hostil téměř plně obsazený kostel skupinu Roháči z Lokte s jejím aktuálním vánočním programem. Šest zpěváků a muzikantů publikum opět nadchlo skvělým přednesem svých písní. Tato skupina v měnícím se složení hraje už více než 40 let a má široký okruh věrných fanoušků. K němu teď určitě přibylo i několik obyvatel a návštěvníků horního Krušnohoří. Obecnímu zastupitelstvu a Krušnohorskému spolku v Abertamech patří velký dík za uspořádání této vrcholné kulturní události uplynulého roku.

Ulrich Möckel
překlad: Roman Kloc

Za svitu svíček v perninském kostele

Vánoční koncert v kostele Nejsvětější Trojice

Již tradičně po vánočních svátcích se v kostele Nejsvětější Trojice konal vánoční koncert, tentokrát v rytmu country a bluegrass. Příjemná a pohodová atmosféra byla podpořena částečným výpadkem elektřiny, takže se druhá polovina koncertu karlovarské skupiny Petr nebo Pavel odehrála za svitu romantických svíček, tepla propanbutanových ohřívačů a studených světel mobilních telefonů.

Jako rok vzniku kapely se datuje rok 1990, protože v tomto roce se poprvé představila na pódiu a také získala svůj název. Na jednom country bálu se tehdy Říša Rychlík, známá postava karlovarského country, chystal skupinu představit, ale zjistil, že nezná její jméno. Otázal se tedy jejích členů a na dotaz dostal jasnou odpověď: „Jak se jmenujeme? Petr, nebo Pavel, to je jedno, něco si vymysli!" Ohlásil tedy kapelu Petr nebo Pavel a jméno bylo na světě.

Martin Liška

Z NAŠÍ PŘÍRODY

Další lovecká sezona v Krušných horách pomalu končí

Rok 2016 byl nejen ve znamení připravovaných změn v provozování práva myslivosti navrhovanou novelou zákona, ale i pokusů řešit rozhodným způsobem vysoké stavy jelení zvěře v Krušných horách zřízením jelenářské oblasti s centrálním plánováním chovu a lovu. Jeleni totiž nejen způsobují neúměrné škody na lesních porostech, ale zároveň znemožňují řádné hospodaření se zaváděním odpovídající druhové skladby našich lesů pro budoucnost. Výše uvedené skutečnosti, o nichž jsme informovali i na stránkách Luftu, vzbudily rozruch mezi zainteresovanými účastníky tohoto procesu i mezi laickou veřejností. Proto budou informace o počtech jelení zvěře v Krušných horách v části Karlovarského kraje od dávné minulosti po současnost jistě zajímat i naše čtenáře.

Úlovky poslední lovecké sezony (2016)

Snad trochu atypicky začneme od konce, a to posledními roky 2008–2015, kdy rostoucí stavy zvěře vyvolaly hlavní tlak na nutnost rozhodného řešení. Krušné hory v Karlovarském kraji obhospodařuje v současnosti na celkové ploše 80 039 ha (z toho 50 555 ha lesa) 56 honiteb. Ulovený počet jelení zvěře (jelen, laň, kolouch) narůstal v hrubých číslech od 800 do 1 000 ks ročně. Jen pro zajímavost – srnčí zvěře se ulovilo od 500 do 600 ks, zvěře černé od 900 do 1 300 ks a jelena siky od 20 do 40 ks. Všechny údaje jsou uváděny za rok.

Přestože se výše odstřelu neustále zvedá, zvěře neubývá. Laika (turistu, běžného návštěvníka přírody) při pohledu na výše uvedená čísla jistě napadne, kde se ta zvěř vlastně vyskytuje a zdržuje, když se s ní dá setkat pouze ve výjimečných případech. Nabízí se hlavně jedno prosté vysvětlení. Zvěř pro potřeby svého přežití se v relativně krátké době přizpůsobila chování člověka tak, že se, až na velmi krátká období v průběhu roku, stává zvěří noční, a tím pádem „neviditelnou". O její přítomnosti v přírodě svědčí hlavně poškozené části lesa, trus a stopy.

A nyní se vrátíme trochu do historie. Souvislé lesní komplexy naší části Krušných hor byly již před 6. stoletím našeho letopočtu narušovány řídkými slovanskými kmeny, od 10. století začala pronikat německá kolonizace, která měla za následek zvýšené žďáření a klučení lesů. Hornická kolonizace počátkem 16. století pak narušila poslední rozsáhlejší pralesovité oblasti. Držba lesů se stále měnila, ale majetky zformované po třicetileté válce do plošně vymezených, jen málo se měnících panství a statků se zhruba zachovaly až do pozemkové reformy, která proběhla začátkem první československé republiky. Tehdy nastalé majetkové změny v držbě vyvrcholily po roce 1945, kdy byly převedeny prakticky všechny lesy do státní operativní správy, aby po roce 1989 nastaly další změny v rámci restitucí a v roce 1992 se uskutečnila transformace státních lesů na Lesy České republiky, státní podnik (LČR) a dodavatelské subjekty.

Z nejstaršího období se žádné systematické a pravidelné informace o stavech jelení zvěře nedochovaly, a můžeme proto o nich usuzovat pouze z jednotlivých záznamů a zmínek z loveckých akcí jak panovníků, tak jeho feudálů, neboť svobodný lov zde končil již před 10. stoletím. Přesto byly stavy zvěře relativně vysoké i přes permanentní poškozování vlky a rysy, o čemž je dostatek zpráv. Kon-

krétnější údaje máme hlavně ze saské části Krušných hor. Ve starém záznamu ze 17. století čteme, že pro velký sníh sešla zvěř dolů z vrchů a lesů a že jí bylo kolem Schwarzenbergu a Eibenstocku napočítáno na 500 kusů. Zajímavé jsou také údaje z kurfiřtských honiteb v Sasku, k nimž patřila i část Krušných hor mezi Božím Darem a Horní Blatnou. Kurfiřt Johann Georg I. tu ulovil v období 1620–1655 přes 50 000 kusů jelení zvěře a jeho syn Johann Georg II. od roku 1656 do roku 1680 celkem 60 513 kusů jelenů, laní a kolouchů. Například při lovu 1. srpna 1678 u Mílova složil saský kurfiřt Johann Georg II. při honu sám 98 jelenů, 84 laní a 20 kolouchů.

Již od konce 16. století bylo ovšem o jelení zvěř značně pečováno, což je patrno i z císařské instrukce Rudolfa II. z roku 1599, která nařizuje, čím, jak a kde se má zvěř krmit včetně podávání soli a zimního výřezu listnatého měkkého dřeva, aby zvěř měla možnost jej přes zimu žvýkat. Úživnost oblastí se zvyšovala také zemědělským obhospodařováním, škody způsobené obyvatelům hor na jejich políčkách však nikdo nehradil. O ochranu a pěstování velkých stavů zvěře se staraly sbory panských myslivců, kteří velmi energicky stíhali osoby, jež by stavy zvěře jakýmkoliv způsobem zneklidňovali nebo poškozovali. Upytlačení jelena se v té době vždy trestalo na životě. Ze statistických dat lze říci, že velké stavy jelení zvěře v Krušnohoří se udržely asi do poloviny 18. století, pak začaly velmi rychle klesat. Bylo to způsobeno zejména různými nařízeními Marie Terezie a jejího syna Josefa, která umožňovala zemědělskému obyvatelstvu lépe se proti invazi zvěře bránit a ukládala později dokonce majitelům honiteb povinnost škody zvěří hradit. Vliv měly také ekonomické momenty, neboť význam myslivosti začal vzhledem k řádnému pěstování a ochraně lesa upadat. A tak se stává za necelých 50 let jelení zvěř v Krušnohoří ve volnosti místy vzácností. Chov a lov je přemísťován do vznikajících obor (Jindřichovice, ostrovské panství, Horní Hrad atd.).

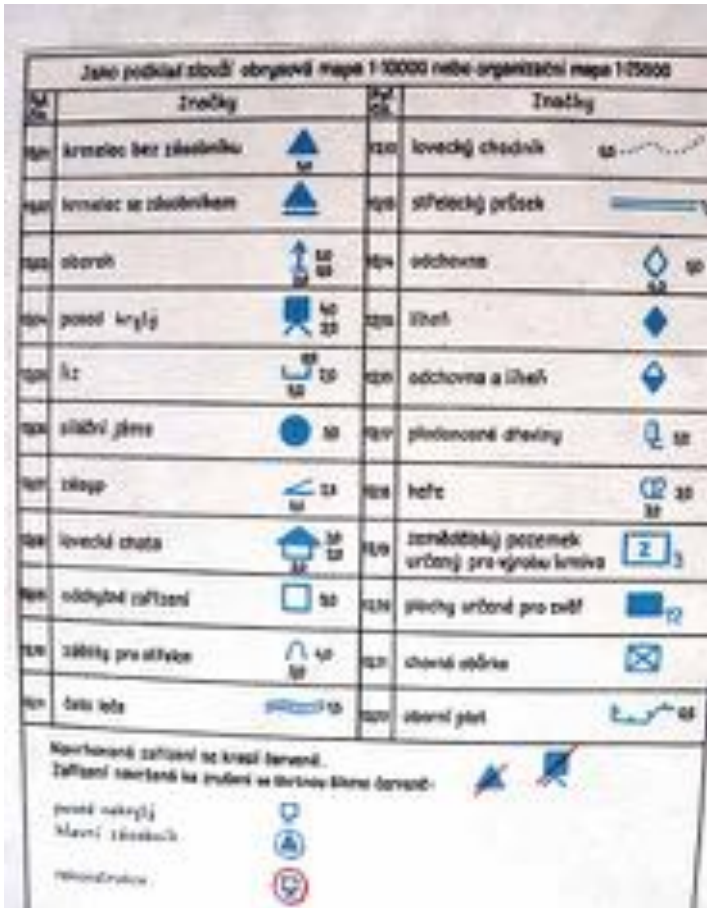
Od Nejdku až po Chebsko se jelen stává zvěří přebíhavou. Na panství ostrovském již není od roku

Škody okusem a loupáním v okolí Božího Daru (foto: Karel Picura)

Generel mysliveckého průzkumu – organizační mapa a plán mysliveckých zařízení

1814 evidována stálá jelení zvěř, jen občas je složen přebíhavý kus. Podle pamětní brožury Státní lesní správy v Ostrově z roku 1927 byl „poslední jelen“ v obvodu správy složen v roce 1922. K určité změně dochází opět až koncem 19. století, kdy se například na Nejdecku stavy opět natolik zvedly, že pro velké škody loupáním musely být sníženy na několik kusů. Obdobná situace nastala koncem 19. století i na Jáchymovsku. Počátkem 20. století byly stavy jelení zvěře prakticky minimální. Například na Lesní správě Horní Blatná na výměře přes 3 000 ha je uváděno v roce 1919, že se zde jelení zvěř vůbec nevyskytuje a první kus zde byl po dlouhé době složen až v roce 1927 – jalová laň. O trochu lepší byla situace na Jáchymovsku, kde bylo evidováno 40 kusů, na nejdeckém panství se lovilo po jednom, později po dvou až třech kusech ročně.

K výrazným změnám v počtech jelení zvěře, s časovým odstupem i černé, začalo docházet po skončení 2. světové války. Pohyby vojsk, poškození obor a „jiné starosti“ té doby způsobily, že počty zvěře, která se dostala do volnosti, začaly velmi rychle narůstat. Již v 70. letech minulého století se na zřízené jelenářské oblasti v rámci bývalého Lesního závodu Horní Blatná (prakticky od Boče až k Tatrovicím) na 37 905 ha honební plochy uváděly evidenční stavy jelení zvěře asi 400 kusů s tím, že skutečné mohly být až dvojnásobné. V roce 1979 byl proto zpracován generel mysliveckého průzkumu Lesního závodu Horní Blatná, jelení oblast Krušné hory – západ, kde vedle hodnocení stavu byl proveden i rozbor a vyčíslení škod způsobených zvěří a přijata opatření k nápravě včetně postupného snižování stavů jelení zvěře.

K dalším změnám došlo po roce 1989, jelenářská oblast byla zrušena. Do roku 1992 byla myslivost na Lesní správě Horní Blatná provozována ve dvou režijních a čtrnácti pronajatých honitbách. Dne 22. dubna 1992 byl v České národní radě schválen zákon o myslivosti č. 512/1992 Sb. s účinností od 1. ledna 1993. Na základě této skutečnosti vypracovala Lesní správa Horní Blatná návrh na vznik 18 nových honiteb a jedné obory. Z tohoto počtu bylo 16 honiteb nabídnuto do pronájmu prostřednictvím výběrového řízení. Zbylé dvě honitby a obora byly honitby režijní. Výběrových řízení na pronájem honiteb se zúčastnil vysoký počet zájemců včetně bývalých mysliveckých sdružení, která dosud působila v těchto oblastech.

V posledních letech se opět dostáváme tam, kde jsme náš článek začínali, k nadměrným stavům jelení zvěře. Možnosti řešení se nabízejí nejen poučením z historie, ale i čerpáním zkušeností u sousedních Saských státních lesů, jak jsme psali v listopadovém vydání Luftu v článku „Krušné hory – jedno pohoří, dva přístupy k lesu a zvěři“. Příchod dravé zvěře, vlků a rysů, kteří se sem po dlouhém období postupně vracejí, tento stav za nás ještě dlouho nevyřeší.

Jiří Kupilík, Václav Lupínek, Petr Josef Zettl

Použitá literatura: Generel mysliveckého průzkumu, Jelení oblast Krušné hory západ, Lesní závod Horní Blatná; Historické průzkumy k lesním hospodářským plánům v oblasti Krušné hory západ

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

20. 1. - Benátská noc (T-klub, DK Ostrov; 20:30)
21. 1. - Ples města a DK Ostrov 2017 (DK Ostrov; 20:00)
28. 1. - Vzpomínka na Jana Hasištejnského z Lobkowicz u příležitosti 500. výročí jeho úmrtí (mše, scénické čtení, prohlídka, Františkánský klášter, Kadaň; 14:00)
18. 2. - Masopust v Hroznětíně (Hroznětín; 10:30–16:00)
23. 2. - 1. ročník konference Péče o památky a krajinu v Karlovarském kraji (zámek Ostrov: 10:00–18:00)

Z programu Lázní Jáchymov

21. 1. - Reprezentační ples Léčebných lázní Jáchymov (Radium Palace; 20:00)
24. 1. - Ledecká dudácká kapela (Běhounek; 19:30)
26. 1. - Koncert italského tenoristy Giancarla Ruggieriho (Radium Palace; 20:00)
31. 1. - Hudební obrazy (Curie; 19:30)

Koncerty, divadla

25. 1. - Pánská šatna (DK Ostrov; 19:30)
27. 1. - KSO: Koncert ve spolupráci s Musikhochschule Weimar (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
2. 2. - KSO: F. A. Míča: Sinfonia in D, W. A. Mozart: Koncert pro lesní roh a orchestr č. 4 Es dur KV495, J. Sibelius: Symfonie č. 2 D dur op. 43 (Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 19:30)
13. 2. - E. Assous: Příbuzné si nevybíráme (DK Ostrov; 19:30)

Výstavy, přednášky

21. 1. - Proměny krajinného dědictví a identity českého Krušnohoří ve 20. století (Muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)
31. 1. - Keltové: válečníci, řemeslníci, umělci, mágové (Městská knihovna Loket; 18:00)
2. 2. – 2. 4. - Václav Šerák a žáci – Oheň / Hlína / Led (Galerie umění, Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
9. 2 – 7. 4. - Krušnohorské doly na historických mapách (Dvorana zámku v Ostrově; vernisáž 17:00)
10. 2. - Vnitřní logika znamení zvěrokruhu (DK Ostrov; 17:00)
13. 2. - Ueli Seiler-Hugova: Učíme se prožitkem – německy s překladem do češtiny (Krajská knihovna Karlovy Vary; 16:30)
do 17. 2. - Pohádkové strašení (bývalá restaurace v budově radnice; Jáchymov)
18. 2. - RNDr. Michal Urban: Krušnohorské doly na historických mapách (Muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)
do 28. 2. - Alena Prýmková: Hledání (Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)
do 2. 4. - Nad krajinou slz a radiace (kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov)

Kina

21. 1. - Tajný život mazlíčků (kino Jáchymov; 17:00)
21. 1. - Hledá se Dory (kino Pernink; 18:00)
21. 1. - Božská Florence (kino Jáchymov; 19:30)
25. 1. - Sedm písní pro dlouhý život (kino Loket; 18:00)
28. 1. - Heidi, děvčátko z hor (kino Pernink; 18:00)

Sport

19.–22. 1. - Lyžařské soutěže lesníků ČR (Klínovec/Eduard)
21. 1. - Krušnohorský pohárek – obří slalom/žactvo (Nové Hamry)
22. 1. - Krušnohorský pohárek – obří slalom/žactvo (Neklid)
27.–30. 1. - Přejezd Krušných hor (Kraslice–Chomutov)
28.–29.1. - ČP Masters – obří slalom (Bublava)
28.–29. 1. - Erzgebirgs-Ski-Marathon (Oberwiesenthal)
4. 2. - Kids Cup 2017 – obří slalom (Klínovec)
4.–5. 2. - ČP ve snowboardingu – paralelní slalom (Klínovec/Slalomák)
10. 2. - S ČT Sport na vrchol (Klínovec)
11. 2. - Krušnohorský pohárek – kombinace (Telnice)
11.–12. 2 - Karlův běh (Boží Dar)
12. 2. - Krušnohorský pohárek – obří slalom (Klíny)
15.–22. 2. - Mistrovství světa juniorů ve snowboardingu (Klínovec, Boží Dar)
18. 2. - Kids Cup 2017 – skicross (Klínovec)
23. 2. - Světlušky (Novako, Boží Dar)
25. 2. - Blatenská desetihodinovka (Horní Blatná)
25. 2. - Radon SKI Pec (Rudné, Vysoká Pec)
25.–26. 2. - Finále ČP ve snowboardcrossu (Boží Dar)
4. 3. - 109 let Spolku zimních sportů (Abertamy)

Krušnohorské doly na historických mapách

Výřez z báňské mapy jáchymovského revíru z konce 18. století s vyznačením průběhu rudních žil (originál je uložen v Národním archivu ČR)

Budova žentouru šachty Milde Hand Gottes ve Vejprtech na výřezu z mapy z roku 1847 (originál je uložen v Národním archivu ČR)

Žádný jiný obor, snad s výjimkou mořeplavectví a vojenství, nevyužíval v minulosti mapy v tak velkém rozsahu jako hornictví. Důlní mapy jsou téměř tak staré jako těžba sama, neboť přesné určení pozice na povrchu i v podzemí bylo a je jedním ze základních předpokladů úspěšnosti důlního podnikání. Platí to ve velké míře i pro Krušné hory, které jsou regionem s největší hustotou historických báňských děl v celé Evropě. Existence dobře dochovaných pozůstatků báňské činnosti v tomto přeshraničním pohoří je i jedním z hlavních rysů, o něž se opírá žádost o zápis Hornické kulturní krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO.

Obrovskému rozsahu historické báňské činnosti v Krušných horách odpovídá i velké množství map zdejších dolů a celých důlních revírů, které jsou uložené v různých archivech, pro českou část pohoří pak především v Národním archivu ČR, ale i v některých saských archivech. Tyto mapy jsou cenným zdrojem informací o umístění a velikosti dnes již dávno zaniklých a často i zapomenutých dolů a historii těžby, ale jsou to také krásná umělecká díla vypovídající o době jejich vzniku.

Ukázky map, zobrazujících nadzemní i podzemní důlní krajinu zejména v širším okolí Jáchymova v 18. a 19. století, si bude možné prohlédnout na výstavě, která proběhne ve Dvoraně zámku Ostrov od 9. února do 7. dubna 2017. Více informací o tomto tématu bude možné získat při přednášce autora výstavy Michala Urbana, která se uskuteční 18. února od 17 hodin v Královské mincovně v Jáchymově v rámci přednáškového cyklu „Krušné hory – malé pohoří světového významu“.

(red)

Proměny českého Krušnohoří ve 20. století

V sobotu 21. ledna se uskuteční v Muzeu Královská mincovna přednáška kolektivu pracovníků a studentů Univerzity Karlovy v Praze a Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem „Proměny krajinného dědictví a identity českého Krušnohoří ve 20. století“. Ve druhé polovině 20. století proběhly v pohraničí Česka, tedy včetně Krušnohoří, podstatné změny, které se projevily ve zdejší krajině a společenském i kulturním prostředí. V důsledku různých událostí se významně proměnilo dlouhodobé utváření a vnímání místní krajiny, identity a dědictví. Zejména od roku 1989 dochází k nárůstu zájmu o poznání často rozporuplné minulosti pohraničí.

Při přednášce budou s využitím výsledků již uskutečněných výzkumů, které prováděli pracovníci a studenti, představeny a diskutovány proměny identity, krajiny, společnosti, kultury a dědictví v českém Krušnohoří spolu s možnostmi jejich prezentace a interpretace. Přednášku pořádá Karlovarský kraj v rámci cyklu „Krušné hory – malé pohoří světového významu“ u příležitosti česko-německé nominace Hornické kulturní krajiny Krušnohoří/Erzgebirge k zápisu na Seznam světového dědictví UNESCO a 500. výročí založení města Jáchymova. Přednáška začíná v 17 hodin.

Lev Havlíček

Křížek na Horní Suché

Kdybyste v těchto dnech zavítali na Horní Suchou u Nejdku, můžete nedaleko od hlavní silnice z Nejdku do Vřesové objevit krásné a inspirující místo s křížkem mezi dvěma lipami. Nestálo by to snad ani za zmínku, kdyby za vznikem toto místa nestála náhoda.

„Sousede, pojďte sem," povídá mi přes plot pan Tužil. „Zbylo mi pár sazenic lip, tak si pojďte vybrat, máte dvojčátka, tak jim je zasaďte na památku." Ano, hned jsem si vzpomněl na úsloví „Postav dům, zasaď strom a zploď syna". Moc díky, pane Tužile! Vybral jsem ty s nejtlustším kmínkem, protože jsem doufal, že takové lípy budou jednou silné a krásné, jako ty moje dvě cácorky. Lipky jsem provizorně zakopal a vydatně zalil s tím, že pro ně následně vyberu vhodné místo. Ovšem ať jsem hledal, jak jsem hledal, nenašel jsem místo, kam by se lipky opravdu hodily. Najít místo pro každou zvlášť, to by ještě šlo, ale najít místo pro dva stromy vedle sebe, to byl nadlidský úkol!

Naštěstí jsem, jako každý týden v neděli, vyrazil s kamarády do rájecké hospody, kde jsem se svěřil se svým „problémem", a už to šlo ráz na ráz. Vzpomněl jsem si, že jsem v létě na jednom místě viděl asi devět mladých skautů z Německa, jak tady v parnu bez špetky stínu a bez vody čekají na kamaráda, co zabloudil v lese. Lípy budou stát tady, až vyrostou, každý tu najde místo, kde se schová před sluncem. Mezi lípy dáme kámen nebo lavičku, ať je kde si sednout. A co kámen s křížkem jako boží muka, padl nápad. Já mám doma v kotelně ježíška s ulomenou rukou, když jsem kupoval dům, tak tam zůstal mezi dalším harampádím a původně snad byl na křížku v dolní části Suché, povídá kamarád. Hele, povídá druhý, mně koval pan Částka z Rájce stojánek na květníky, možná by nám s tím pomohl.

Co dál vyprávět? Ten kreslil plánek křížku, ten pomohl kopat, ten koval, ten hledal vhodný kámen, ten zase natíral, ten dal pletivo, aby srnky neokousaly mladé stromky, a za měsíc tu stál hotový křížek s lipkami, krásný a důstojný. Nám, kdo jsme křížek stavěli, i těm všem, co nám pomáhali, dělá velikou radost a vidíte, za vším stála náhoda a dobrý soused, pan Tužil. Někdo by mohl namítnout, že křížky se stavěly na místech jako vzpomínka nějakého neštěstí, avšak tady na Suché tomu bylo právě naopak, žádné neštěstí se zde nekonalo. I když symbolicky snad přece jen ano. Dne 4. prosince 2016, kdy byl křížek postaven, odešel do hudebního nebe výborný kytarista a vzácný člověk Radim Hladík. Budiž tedy křížek na Suché věnován právě jemu.

Martin Pikora

Srbský prezident s chotí

Srbský prezident navštívil jindřichovické mauzoleum

Ve středu 30. listopadu zavítal do obce Jindřichovice prezident Srbska Tomislav Nikolić, aby zde uctil památku padlých vojáků. Návštěva tak vysokého státníka byla vůbec první od roku 1931, kdy místo navštívil tehdejší srbský král Alexandr I. Karadordević. V místním mauzoleu, které je památkou na zajatecký tábor z doby 1. světové války, jsou uloženy ostatky 7 100 Srbů a 189 Rusů. Srbský prezident navštívil mauzoleum v rámci návštěvy České republiky, a to s početnou srbskou i českou delegací za asistence Hradní stráže.

Lenka Račáková,
Obecní úřad Jindřichovice

Za Ehrenfriedem Zenkerem

Dne 26. prosince 2016 ve věku 82 let zemřel náhle v důsledku srdečního selhání Ehrenfried Zenker, muž, který se významnou měrou zasloužil o záchranu abertamského kostela. V pondělí 2. ledna 2017 se ve farním kostele sv. Jana Křtitele v Ichenhausenu konalo requiem za účasti zhruba 150 smutečních hostů a 5. ledna byl zesnulý pochován na hlavním hřbitově v Ulmu.

Ehrenfried Zenker se narodil 6. listopadu 1934 v Abertamech. Už jako sedmiletý se stal ministrantem v abertamském kostele a od této doby se datovala láska k „jeho" kostelu. Ve věku 11 let byl s dalším ministrantem Rudi Köstlerem po odsunu posledního abertamského faráře Johanna Natha šest týdnů dokonce správcem kostela. V srpnu 1946 ale musela domov opustit i rodina Zenkerova.

První návštěva staré vlasti mu pak byla umožněna v 60. letech. Už tehdy bylo patrné počínající chátrání abertamského kostela. V roce 1989 byly úřady dokonce nuceny pro havarijní stav uzavřít kostelní věž, v níž se také nacházel vchod do kostela. Při prvním porevolučním autobusovém zájezdu do Abertam zapůsobil kostel na bývalé obyvatele města tak silným dojmem, že v roce 1991 v Ichenhausenu založili sdružení na jeho záchranu. Spontánně se připojil i Ehrenfried Zenker. Ostatní členové rychle rozpoznali jeho organizační schopnosti, a proto jej pověřili vedením první renovace kostela, jež byla zahájena v roce 1993, a v roce 1995 pak i vedením celého sdružení, které se od té doby jmenuje „Gruppe Abertham".

Po první fázi rekonstrukce v letech 1993–1996 následovala po deseti letech druhá, ještě rozsáhlejší, a to v letech 2003–2006, kdy se Ehrenfried Zenker nenechal odradit ani tím, že orkán částečně odkryl čerstvě pokrytou střechu. Naopak, každoročně organizoval zájezdy na abertamskou pouť s večerní pobožností, krušnohorským večerem a nedělní mší svatou. Navázal přátelské vztahy s městským zastupitelstvem i se zástupci církve, od místního faráře až po plzeňského biskupa, který na Zenkerovu žádost několikrát Abertamy navštívil a sloužil zde bohoslužby. Ehrenfried Zenker rovněž přispěl k tomu, že odsunutí obyvatelé Abertam a jejich potomci svůj bývalý domov nebo více než čtyřsetletou vlast svých předků navštěvují bez jakékoli zášti.

„Svému" kostelu tedy Ehrenfried Zenker od roku 1991 věnoval 26 let, tedy celou poslední třetinu svého života. Odměnou mu za to bylo čestné občanství Abertam, které získal v roce 2004, a stal se tak jedním z mála Němců, kteří jsou dnes čestnými občany některého českého města či obce. Následně získal i ocenění od plzeňského biskupa či čestné uznání od Sudetoněmeckého krajanského sdružení. Nejvyšším oceněním pak bylo v září 2016 udělení Spolkového záslužného kříže. Krátce poté, 21. října 2016, měla na českoněmeckém kongresu památkářů v Praze velký ohlas jeho přednáška o rekonstrukci abertamského kostela. A už 10 listopadu jel opět do Čech, tentokrát na pohřeb dlouholeté abertamské kostelnice paní Anny Gorawské, rozené Pfobové.

Ehrenfried Zenker

A nyní k sobě Bůh povolal i Ehrenfrieda Zenkera. Útěchu v zármutku nám poskytuje jeho životní dílo, rekonstruovaný kostel Čtrnácti svatých pomocníků, jedna z hlavních pamětihodností Abertam. Requiescat in pace.

Josef Grimm
překlad: Roman Kloc

Muž ze Svitav v Nejdku – ohlédnutí za křtem knihy

V sobotu 10. prosince se v prostorách čítárny Městské knihovny Nejdek uskutečnil křest a prezentace knihy Friedricha Linharta „Muž ze Svitav v Nejdku". Za přítomnosti zhruba 40 osob se křtu ujal překladatel publikace Miroslav Holeček, syn autora vzpomínek Peter Linhart z německého Wiesbadenu a za vydavatele Pavel Andrš. Miroslav Holeček přečetl z knihy několik pasáží, se svým proslovem vystoupil také Josef Grimm z Augsburgu a Peter Linhart zavzpomínal na svého otce. Tomáš Vymazal se postaral o tlumočení tohoto pořadu.

Na knize se finančně podíleli: Aticom Praha, s. r. o., Česko-německý fond budoucnosti, Lesy ČR, s. p., město Nejdek, město Svitavy a manželé Jan a Vlasta Sýkorovi. Kniha vzpomínek z lesnického prostředí je k prodeji v nejdeckém infocentru za 150 Kč.

Mgr. Pavel Andrš, z. s.
JoN – Jde o Nejdek
foto: Ulrich Möckel

Lyžařské areály ve Stříbrné

V nejzápadnější části Krušných hor se vedle nejznámějšího skiareálu na Bublavě nachází trojice menších areálů ve Stříbrné a v Kraslicích. Nedisponují sice moderními sněžnými děly či sedačkovými lanovkami a nenajdete v nich ani školy nebo půjčovny lyžařského vybavení, potěší ale příznivou cenou, lyžováním bez front a terénem vhodným jak pro začátečníky, tak i zkušené lyžaře.

Skiareál Lišák Stříbrná

Historie moderního lyžování se počala ve Stříbrné psát ve druhé polovině 20. století. Již na prvních stranách novodobé kroniky Stříbrné z roku 1969 se dočteme: „Stráně do údolí mají dostatek vhodných ploch – luk, které se hodí jako lyžařské terény všech stupňů obtížnosti.“ Tehdy ještě nebyly lyžařské vleky, lidé nosili lyže na ramenou a šlapali pěkně do kopce. Ze začátku šlapali i z kopce, aby si terén „urolbovali“. Takových míst bylo ve Stříbrné několik – na kopci pod Novou Vsí, kde dnes stojí starý háček, v Nancy v zatáčce u „Barbory“, na kopci u Chodosu atd. Pak byly postaveny první háčky a začalo se jezdit na vlecích.

První zmínku o stavbě lyžařského vleku „Lišák“, jak byla kotva ve Stříbrné pojmenována, lze v obecní kronice nalézt v roce 1971. Tehdy bylo rozhodnuto, že se v tzv. akci Z (zvelebení obce) postaví vedle místního hřbitova lyžařský vlek. V roce 1972 byla jeho stavba v plánu s rozpočtem 1,302 mil. Kčs a počítalo se s tím, že výstavba bude ukončena do roku 1973. V polovině roku 1972 již bylo hotové vytýčení a odlesnění dnešního slalomového svahu

Poloha skiareálů Lišák, Saporo a Krajka (podkladová mapa: www.mapy.cz)

Současná podoba Skiareálu Lišák

a Kraslicích

a vytýčení trasy vleku. Na stavbu údolní stanice vleku byl použit materiál z demolice bývalé továrny Anger, která stála hned pod silnící. Vlek byl nakonec dostaven v říjnu roku 1974. V kronice se dočteme, že: „Vypracovaný projekt výstavby vleku řešil pouze přímou stavbu vleku.“ Jaksi se pozapomnělo na budku pro obsluhu na vrcholové stanici a přívod elektrické energie do ní, také na vysoké napětí, které trasu protíná a které je třeba zvýšit, že je potřeba postavit parkoviště pro návštěvníky a jiné podobné radůstky. To se však nepočítá, hlavní je entuziasmus a vlek je tu. Na stavbě se samozřejmě významným způsobem podíleli brigádníci z řad obecních občanů, svazáků, členů tělovýchovné jednoty atd. Skutečná hodnota vleku nakonec byla 1,457 mil. Kčs. Odpracováno bylo 27 949 hodin, z toho pouze 15 803 placených. Každý další rok tělovýchovná jednota pod vedením Tondy Gebharta odpracovala dalších přibližně 300 hodin ročně při čištění, odkameňování a rovnání sjezdovek. Pro zajímavost, jen výkopy pro elektrické vedení vleku dosahovaly délky 2 000 metrů. První lyžařský oddíl jménem TJ Sokol byl založen roku 1974 a rok nato vznikla Horská služba v okrsku Bublava – Stříbrná.

Skiareál Lišák Stříbrná

Dnes skiareál disponuje dvěma vleky a čtyřmi sjezdovkami v délce bezmála 3,5 km. Kromě 800 m dlouhé kotvy s převýšením takřka 200 m zde stojí také tatrapoma pro děti s 300 m dlouhou zelenou sjezdovkou a dětským hřištěm. Původní slalomový svah byl na přelomu tisíciletí rozšířen do dnešní podoby, v níž je jednou z nejširších a díky svému spádu i nejzajímavějších sjezdovek v Krušných horách. Vlek prošel v roce 2009 kompletní modernizací. Dostal nový moderní pohon, kotvy, zabezpečovací zařízení, osvětlení, kamery umožňující sledovat vrcholovou stanici i zespodu, odbavovací systém a spoustu dalších věcí. Revizní technik, který každý rok vlek kontroluje, zda je způsobilý bezpečného provozu, vždycky říká: „No jo, ta Transporta… Nesmrtelný vlek, ty dnešní vleky odcházejí, ale tohle, tohle je držák.“ Co nás trápí, je nedostatek sněhu. V dnešní době, kdy napadne sníh a za týden je obleva, není výjimkou, že máme i dvě pauzy v zimním provozu nebo nejez-

Kraslický areál Krajka

díme vůbec. Nezbývá než doufat, že se najdou finanční prostředky na pořízení Snowfactory, která umí vyrábět sníh až do +15 °C.

Mimochodem vlek se jmenuje Lišák, protože vnuk jedné z hlavních postav celé stavby a prvního „provozovatele“ Jaroslava Košaře dostal první dřevěné lyžičky s obrázkem lišáka.

Podrobné informace o provozu skiareálu naleznete na webu www.lisakstribrna.cz.

Kraslické skiareály Saporo a Krajka

Centrum Kraslic leží sice o téměř 100 výškových metrů níže než Stříbrná, ale svahy okolních vrchů vytvářejí i zde příhodné podmínky pro sjezdové lyžování. Místní lyžařský klub (LK Tatran Kraslice) zde provozuje dva lyžařské areály – Saporo a Krajka.

Směrem k hraničnímu přechodu s Klingenthalem se nachází areál Krajka s jednomístným vlekem typu poma o délce 560 m. Areál tvoří tři široké, přehledné sjezdové tratě – dvě o obtížnosti „modrá“ a jedna „červená“. Vhodné jsou zejména pro děti, rekreační sjezdaře a lyžařské výcviky. Druhý kraslický areál (Saporo) se nachází na severním úpatí Sněženského vrchu (742 m n. m.) nedaleko silnice na Luby. Červená sjezdovka je díky členitému terénu a prudšímu svahu oblíbená i mezi zkušenějšími sjezdaři. Stejně jako Krajka je i sjezdovka Saporo vybavena jednomístnou „pomou“ (760 m). Oba areály disponují umělým osvětlením, restaurací i velkým parkovištěm. Krajka je navíc vzhledem ke své poloze v blízkosti železniční zastávky snadno dostupná také vlakem.

Areál Saporo je přes týden v provozu pouze v podvečer (16:30–20 hod.), o víkendech pak po celý den stejně jako Krajka, jež i během pracovního týdne funguje od 9 do 20 hod. (v pondělí 9–16:30 hod.). Za celodenní permanentku (od 9 do 16:30 hod.) zaplatíte 300 Kč, dvouhodinový skipas pro dospělého vyjde na 180 Kč.

Malým krušnohorským skiareálům přejeme v silné konkurenci moderních středisek pokračující přízeň sjezdařů a příznivé sněhové podmínky pro jejich provoz nejen v letošní zimě, ale i do sezon příštích.

Sjezdovka Saporo

Dana Izáková,
Milan Kubasch,
Eva Nduwimana
foto: Dana Izáková,
LK Kraslice

HISTORIE

Krušnohorští lyžníci

Jen málokterá novinka se trefila do vkusu Krušnohorců tak jako lyže. První kousky se k nám dostaly koncem 19. století, ale už o necelou generaci později by člověk řekl, že se tu lyžovalo odjakživa.

Horalé skandinávský vynález přijali naprosto bezvýhradně, včetně názvu, který se ve zdejších nářečích důsledně vyslovoval Ski a ne Schi, jak si výslovnost (a někdy i psanou formu) norského názvu upravili v Německu nebo Rakousku. Po několika málo letech se v Krušných horách konaly lyžařské výcviky pro vojáky rakousko-uherské armády a od roku 1910 byla výuka lyžování prý běžnou součástí školního vyučování.

V době mezi světovými válkami už lyže nebyly žádným módním výstřelkem excentriků, nýbrž běžnou součástí krušnohorských domácností a vedle mužů a dětí na nich s naprostou samozřejmostí už tehdy jezdily i ženy. Lyže sloužily nejen jako sportovní náčiní, ovšem mnohem častěji jako dopravní prostředek, jenž lidem usnadnil či dokonce umožnil cestu ze zasněžené chaloupky do práce nebo do školy.

I náš děda byl nadšený lyžař. Jezdil od dětství a vydrželo mu to do poměrně vysokého věku. Ještě jako téměř sedmdesátiletý na brigádě u státních lesů nosil do krmelců seno na lyžích s velkou krosnou na zádech, na lyžích také prošlapával ke krmelci cestu jelenům zapadlým v závějích. Na pár výletů

Lyžařský výcvik příslušníků rakousko-uherské armády před hostincem Dreckschänke v Potůčkách v roce 1908

Lyžaři v části Rudného, zvané kdysi Pochlowitz

Účastníci závodů na rudenském můstku, konaných 7. ledna 1937

po okolních kopcích, které bychom dnes asi označili jako skitouring, se mnou vyrazil ještě později.

Za mladých let ve svém sportovním zápalu dokonce zašel tak daleko, že na lyžích i skákal. V Rudném jsme tehdy v údolí pod dnešním kravínem měli skutečný skokanský můstek s kritickým bodem 50 metrů, postavený v roce 1930. Zdejší lyžaři si ho ale užívali jen poměrně krátce. Po připojení oblasti k Říši v roce 1938 přešly všechny sportovní spolky i s jejich majetkem pod jednotný říšský sportovní svaz. Představitelé svazu usoudili, že je můstek potřebnější někde jinde, a proto jej nechali rozebrat a odvézt. Rudenští lyžaři si pak postavili dřevěné provizorium, na němž se skákalo po celou válku a snad ještě pár let po ní. Pak zaniklo i to a dnes už se musíme na stráni nad potůčkem hodně pozorně rozhlížet, abychom stopy po můstku našli.

Za své lyžařské výkony si děda dokonce vysloužil i několik medailí, ale ani ty se nedochovaly. Nebyly to medaile, které se zavěšovaly na krk, ale připínaly se na hruď, jak to známe například z portrétů Gustava Frištenského. Po válce je mohl někdo neinformovaný snadno považovat za vyznamenání vojenská. Proto bylo bezpečnější se jich zbavit. Leží teď někde mezi kameny, ohraničujícími grunt.

Na půdě nám po dědovi samozřejmě zbyly i nějaké historické lyže. Bohužel ale ne jeho nejoblíbenější, z hikorového dřeva, které si koupil někdy na přelomu 30. a 40. let na inzerát z druhé ruky v Nejdku. Když je pak vezl vlakem domů, vyslechl si nejen posměšek či rádoby vtipný komentář – bylo to totiž v červenci. Luxusní lyže nicméně splnily očekávání, dobře sloužily několik let a jistě by sloužily i mnohem déle, nebýt roku 1945. Lyže byly jednou z mnoha věcí, které tehdy museli Němci obnovené státní správě odevzdat. Ač všechno ostatní děda disciplinovaně předal, u lyží se zasekl, a než aby mu na nich jezdil někdo jiný, radši je rozřezal a rozštípal na palivové dříví. Škoda, dnes by se mi pro závody v Abertamech hodily.

Roman Kloc

Notnou dávku odvahy si vyžádal nejen skok, ale už i výstup na můstek

Lyže jako „zásahové vozidlo“ dobrovolných hasičů Rudné v roce 1941

Nové zázemí pro běžkaře a turisty v Potůčkách

Nové parkoviště pro lyžaře a turisty v Potůčkách

Obec Potůčky a Lesy České republiky, s. p., Lesní správa Horní Blatná, připravily společný projekt, který podporuje rozvoj turistiky v naší části Krušných hor. Projekt se týká úpravy nových lyžařských běžeckých tras mezi Potůčky a Horní Blatnou.

Již v minulé sezoně byla v této lokalitě zkušebně zahájena úprava nových běžeckých stop rolbou, kterou zajišťují Sdružení Centrální Krušnohoří a První Krušnohorská o. p. s., a to na trase Potůčky, vodárna – Stráň – Jindřišské skály – Horní Blatná, hřiště – elektrovod – Stráň – Potůčky, vodárna. Další trasa byla strojově upravena z bývalé osady Bludná přes Háje na Mílov, kde byla napojena na běžeckou hřebenovou trasu Mílov – Boží Dar. Na financování úpravy lyžařských běžeckých tras se podílejí jednotlivé obce a dotačně úpravu lyžařských stop podporuje nemalými prostředky i Karlovarský kraj.

Lesy České republiky, s. p., Lesní správa Horní Blatná, připravují v rámci tohoto projektu na uvedené trase terénní úpravy a vybudování několika propustků, a to především v lokalitě elektrovodu, kde v loňském roce terénní nerovnosti komplikovaly průjezd rolby. Propustky a terénní úpravy byly dokončeny před koncem loňského roku.

Lesy České republiky v loňském roce v rámci Programu 2020 investovaly finanční prostředky také do vybudování altánku na rozcestí u Schuppenberské cesty, na níž provedly i podélné odvodnění, a opravily lyžařskou trať mezi Schuppenberskou a Bučinskou cestou. Na Nejdecku opravily lyžařskou trať Větrník – Chochol na Vysoké Jedli.

Možnost upravovat rolbou trasu, která vede z Horní Blatné pod elektrovodem na Stráň a do Potůčků, byla dohodnuta i pro letošní zimní sezonu. Obec Potůčky navíc nově připravila pro všechny fanoušky bílé stopy zázemí pro bezplatné odstavení motorových vozidel, které se nachází nedaleko možného nástupu na stopu v lokalitě Potůčky-Slovanka (GPS 50.4260719N, 12.7400814E). Letos bude toto zázemí doplněno o turistický přístřešek a další informační panely. Prostranství bude možné po celý rok využít pro bezplatné parkování motorových vozidel. Předpokládáme, že ho využijí nejen příznivci běžeckého lyžování v zimním období, ale i příznivci cykloturistiky a turistiky. Místo je ideální jako výchozí bod pro všechny, kdo chtějí objevovat přírodní krásy v této části Krušných hor.

Mapa okolí Potůčků a Horní Blatné s vyznačením popisovaných tras

Vlastimil Ondra,
starosta obce Potůčky

Zimoplavci to nevzdali

V sobotu 7. ledna se konal již sedmý ročník ledového ponoru v ostrovském rybníku. Protože se každým rokem zvětšuje zájem pozorovatelů, musela se akce letos přesunout k lépe přístupnému rybníku. První zvědavci dorazili už kolem půl jedenácté, i když hlavní začátek byl již tradičně v 11:11. Na teploměru –13 °C a zimoplavci jdou do toho! Po zahájení zimoplaveckou hymnou Polární noc a po procházce na koberci se otužilci noří do chladné vody. Ozývá se potlesk pro 12 mužů a 2 ženy. Odpovědí je hlasité Ahoooj! Pak honem převléknout do teplého, zahřát se i vnitřně a domů do tepla. Tak zase za rok anebo možná potkáte některého z otužilců ještě během zimy.

Ladislava Kulhavá

Krušnohorští muzikanti

Kdo by neznal staré dobré rčení „Co Čech, to muzikant“. Ale, kdo si dnes ještě vzpomene na to, že v nedávné minulosti to platilo v naší republice nejen pro Čechy, ale minimálně stejně pro Němci obývané Krušnohoří. Muzicírovalo se zde nejen po samotách, ale také samozřejmě v každé obci a městečku. Nešlo pouze o jednotlivé muzikanty, působila zde i různě veliká hudební tělesa, která koncertovala i ve vzdálených oblastech tehdejšího Rakouska-Uherska. A když ne skupiny nebo celé orchestry, tak i schopní jednotlivci se prosazovali v účinkování na evropské hudební scéně. Proto jsme se rozhodli, na kdysi tolik známé období slávy krušnohorských muzikantů na stránkách našeho časopisu zavzpomínat. (red)

Muzikanti z Abertam

Před časem vysílala Česká televize pořad „Folklorika“, který se věnoval nářečím v Krušných horách. Petr Rojík z Rotavy se mimo jiné zmínil také o muzikantech z naší oblasti. Kapely existovaly snad ve všech obcích, jak dokazuje i fotografie muzikantů z Abertam.

Říkali si Vysloužilí vojáci. Kapelníkem byl mnoho let můj dědeček Andreas Held (1879–1955). Na fotografii jsou vidět ještě jeho dva bratři a tři synové. Můj děda hrál v kapele, jež se různě měnila, od svých 14 let na klarinet. Muzicírovali pravidelně každou neděli v kostele, hráli o svátcích i pohřbech a dokonce i na různých koncertech. Někteří odešli hrát do lázeňských orchestrů v Jáchymově nebo v Karlových Varech. Po odsunu a pozdějším vystěhování kapela někdy v 60. letech minulého století zanikla. Škoda, viďte.

Gerta Tománková, Plzeň

Spolek vysloužilých vojáků v roce 1937

O pouličních a skutečných muzikantech v Nejdku
Vzpomínky Franze Achtnera

Žebrající muzikanti na nejdeckém náměstí v roce 1936

Interiér hospůdky „Pod Křížákem“

Naše kniha Heimatbuch (Heimatbuch Landkreis Neudek z roku 1978) mně dala podnět k tomu, abych napsal o pouličních muzikantech v době mého mládí. Když jsem se zájmem listoval jejími stránkami, padl mi do očí obrázek jakýchsi muzikantů. Žebrající muzikanti, stálo v nadpisu. Kolo mých vzpomínek se rázem otočilo zpět o více než padesát let a před mým zrakem tančil tentýž pouliční muzikant, který je na fotografii v Heimatbuchu.

Jeho hra na housle nebyla nijak vynikající. Když byl mladý, šlo mu to jistě lépe. Tenhle houslista tenkrát, asi před rokem 1927, byl už starší člověk. Vrcholem jeho vystoupení nebyla hra na housle. Mladé i staré bavil spíše svými grimasami a gestikulací. Dokázal šilhat, až bylo vidět bělmo jeho očí. Obličej uměl zkřivit tak, že vypadal jako zvoník pařížského chrámu Notre-Dame. Měl poněkud zakrslou postavu, a když tancoval a přitom držel mezi koleny housle a šmidlal smyčcem po strunách, bylo nám, dětem, jedno, jestli hraje falešně nebo ne. Hlavní bylo, že se choval komicky a o to právě šlo – bavit publikum. Rádi jsme za ním chodili dům od domu, aby nám žádná z jeho taškařic neušla. Byli jsme ve střehu a sbírali pro něj drobné mince, které mu lidé za odměnu házeli. Jeho oblíbenou písničkou byla „Holzauktion im Grundewald“. Mohl při ní razantně fidlat a přitom mrskat nohama, až člověku přecházel zrak i sluch. Houslistu-komika obvykle doprovázel kytarista. Určoval rytmus muziky a staral se o řádný průběh vystoupení. Houslista byl asi z nějaké vesničky v horách, soudě podle jeho dialektu. Možná z Hřebečné nebo z nějakého malého místa na hřebeni hor. Jeho kolega kytarista, alespoň ten poslední, bydlel v Nových Hamrech. O několik let později jsem se s ním setkal v hospůdce „Pod Křížákem“, kde muzicíroval. Dověděl jsem se od něj, že při úrazu ztratil ukazováček

na levé ruce a na prostředním prstu první článek. Své kytaře však přesto zůstal věrný. Hrál s jakousi pomůckou, kterou si usnadňoval prstoklad durových a mollových akordů. Jak jsem se přesvědčil, i přes utrpěnou ztrátu hrál docela obstojně.

V té době bylo žebravých muzikantů více a různého druhu. Například jeden chodil dům od domu s harmonikou a kvílel, spíš než zpíval, svoje písničky. Jiný zase pěl srdcervoucně, spíš moc hlasitě než melodicky, písničku o umírajícím legionáři, který po vlaštovce vzkazoval z libyjské pouště poslední pozdrav své milé. Také jeden slepý flašinetář, asi invalida z první světové války, nám připomínal nesmírná válečná strádání. Od jedněch dveří k dalším ho za rukáv vodila jeho žena. V ruce nesla skládací stoličku a on měl přes rameno zavěšený flašinet. Před každým domem stoličku rozložila a flašinet na ni postavila. Zatímco muž hrál s tmavými brýlemi na slepých očích, chodila žena tiše od bytu k bytu a vybírala almužnu. Byla uzavřená do sebe, skoupá na slovo. Měl jsem dojem, že za podanou almužnu ani moc neděkuje. Bylo to jako zamumlání pro sebe. My, malí hoši a děvčata, jsme stáli v bázlivé úctě v polokruhu tváří v tvář tomuto obrazu bídy a utrpení. Potom žena zase naložila flašinet na bedra svého muže, složila stoličku, uchopila ho za levý rukáv a vedla k dalšímu domu. My jsme za nimi šli mlčky a čekali, až bude na flašinetu zase hrát písničku „Jedu s mojí Klárou na Saharu“. Byl to výjev bídy a utrpení ve své zosobněné podobě.

Nejprimitivnějším žebrajícím muzikantem se mně zdál být jeden válečný invalida. Svoje písničky nebo lépe řečeno zvuky vydával proti talíři, takže to znělo komicky. Pahýl nohy položil na berle, na ústech držel talíř a trylkoval svým způsobem.

Ano, bylo to zlé tenkrát v době krize. Tehdy jsme však byly ještě děti, nedokázaly jsme chápat celý rozsah té tragédie. Cítili jsme však, že si musíme mnohé odpírat.

Dosud jsem psal jen o muzikantech břídilech. Všichni takoví však nebyli. Pod tlakem nouze se nezřídka čtyři, pět nebo i šest skutečně dobrých muzikantů spojilo, aby hráli na ulici. Jeden z nich potom obcházel s čepicí v ruce dům od domu po jednotlivých bytech a vybíral odměnu. Takové kapely měly u lidí vždy dobrý ohlas. Vzpomínám na sólisty dechových nástrojů i na celé kapely, které dávaly k lepšímu šlágry konce dvacátých a začátků třicátých let.

Byli to většinou mladí nezaměstnaní z okolí Kraslic, města hudebních nástrojů, kteří se svou kapelou takto navštěvovali náš Nejdek v šestitýdenních intervalech. Obsazení orchestru bývalo harmonika, housle, saxofon, trubka, pozoun, tedy složení kapely obvyklé v té době. Byli to muzikanti, kteří rozuměli svému řemeslu. Hrát začínali obvykle na Kostelním náměstí. Potom se přemístili dál do střední části až před restauraci Bílý kůň, tedy ke spořitelně. Potom přešli k tiskárně Träger. Hráli opravdu dobře a pilně.

Jeden z kolemjdoucích muzikantům doporučil, aby se určitě zastavili před pekařstvím Eibl a zahráli tam panu Eiblovi jeho oblíbenou písničku. Prý nebude na nějakou tu korunu hledět. Měly to být „Kapky deště klepající na tvé okno ti připomenou, že je to pozdrav ode mě“. „Bez problému,“ prohlásili muzikanti. Pokračovali v hraní na Školním náměstí a potom zašli do uličky mezi krámy ševce Laubera a pekaře Eibla, aby mu zahráli jeho „Kapky deště“. Jeden z nich tu písničku hezky zpíval.

Bylo odpoledne, krátce po třetí hodině. Většina pekařů tou dobou spala, protože museli brzy v noci vstávat. Jak muzikanti začali hrát, odhrnula se v prvním patře domu záclona a pekař Eibl vystrčil na zlomek vteřiny svoji střapatou hlavu. Hned na to se objevil za rohem, opřel se o zeď domu, zkřížil nohy a s rozkoší poslouchal své „Kapky deště“. My, Nejdečtí, jsme pekaře Eibla dobře znali. Byl to menší, zavalitější pán s již prořídlými vlasy. Onoho dne měl svůj oválný obličej trochu pomačkaný, protože byl vyrušen ze spánku. Zato jeho oči hleděly bystře a dychtivě. Svoji bílou zástěru měl uvázanou na levém boku. Stál tam a poslouchal, s pravou rukou pod zástěrou, jako by v ní něco ukrýval. Když „Kapky deště“ doznělo, vytáhl ruku a podal muzikantům bankovku. „Hráli jste hezky. Umíte taky ‚Rudý mák‘? Znáte to tango?“ „To se ví, že to známe,“ řekl jeden muzikant a hned spustili. Harmonikáři prsty po klávesách jen běhaly a housle teskně lkaly. Pekař Eibl se tvářil blaženě, s očima plnýma rozkoše. „Hráli jste moc hezky,“ řekl, když „Rudý mák“ odkvetl. „Odkud jste? Z Kraslic! To jsem si mohl myslet. Ti dovedou hrát!“ Muzikanti v hraní hbitě pokračovali. Jejich odměna byla bohatá. Jako přídavek zahráli vídeňskou písničku „Po každém rozloučení přijde zase shledání“. „To doufám,“ řekl pan Eibl a usmál se, když muzikanti slíbili, že zase přijdou. Potom s pozdravem Zdař Bůh zmizel za rohem, aby pokračoval v přerušeném spánku. Pochybuji, že hned usnul.

Kraslice – město hudebních nástrojů

Naše Poohří a Krušnohoří bylo plné muzikantů. Co věhlasných dirigentů a hudebníků odtud vzešlo! Vezměme jen náš Nejdek. Kdopak by si nevzpomněl na učitele hudby Lorenze! Založil dětský hudební orchestr a získal s ním světový věhlas. Byl s dětmi v Anglii, Belgii a kdovíkde všude ještě! Bez přemýšlení mohu jmenovat mnoho dětí a kamarádů, kteří v tomto orchestru působili: Walter Neudert, Hans Pöhlmann

(bručoun), Wenz Pleier, Pepp Fuchs, Ernst Brückner se svojí sestrou Theresou, Eduard Pecher, Robert Pecher, Walter Götz, Toni Kneißl, můj bratr Walter, Ursl Richterová, Moni Heidlerová, Minerl Kraus, malý Martl Felder, kterému tehdy bylo teprve šest let, a už hrál na činely, které byly skoro větší než on sám. Vypadalo to legračně, ale malý Martl konal svou muzikantskou činnost velmi svědomitě.

Nesmí se zapomenout ani na učitele hudby Roßmeißla a Neuderta. Pan Roßmeißl měl svoji učebnu v Soudní uličce a pan Neudert v Karlovarské ulici v blízkosti hostince Gaßl. Orchestr učitele hudby Roßmeißla byl znám daleko za hranicemi našeho rodného města. V rajonu Nejdek – Kraslice – Karlovy Vary byl považován za jeden z nejlepších symfonických orchestrů.

Naše milované městečko dalo hudbě své velké syny, hudebníky. Myslím přitom na Franze Rödiga, který bydlel v Lahusenově ulici pod evangelickým kostelem. Byl to houslový virtuos. Jeho sousedé často ohrnovali nosy nad tím, když celé hodiny cvičil své houslové pasáže. Já sám jsem ho často poslouchal. Teď (poznámka překladatele: v roce 1980) je Franz Rödig koncertním mistrem Státní opery v Hamburgu.

Nebo Ewald Körner z Horního Bernova, tam, kudy se šlo na Nejdecký Špičák. Nyní je šéfdirigentem státního divadla v jednom velkém švýcarském městě.

Nebo Franz Siegl z Pozorky, dřívější žák hudební školy v Bečově nad Teplou. Byl velkým umělcem hry na klavír a harmoniku. Stal se varhaníkem ve svém druhém domovském městě a těší se všeobecné oblibě.

A v neposlední řadě náš krajan Rudolf Sattler, jubilant zvláštního ražení. Byl více než dvacet let dirigentem lidového pěveckého souboru v Göggingenu (Augsburg). Neúnavně podporoval a organizoval velkolepá hudební představení.

Při této příležitosti bych se chtěl ještě jednou vrátit ke knize Heimatbuch, jmenovitě k obci Pozorka. Je tam uvedeno, že dva talentovaní hudebníciodtud navštěvovali školu v Bečově nad Teplou. Jeden z nich byl již zmíněný Franz Siegl a druhý Seff Pecher. Byli to moji kamarádi, dobře jsem je znal.

Ví bůh, že bylo mnoho dalších, kteří šli cestou vynikajících hudebníků. Myslím i na komorní orchestr z Augsburgu, který je pod vedením Roberta Pechera a Richarda Schlossera znám daleko za hranicemi města. Vzpomínám také na syna učitele hudby Lorenze, který jde ve šlépějích svého otce a pokračuje v jeho díle. Nechci ani zapomenout na muzikanty ze sdružení Willishausen, kteří se zasloužili při různých příležitostech o zábavu a dobrou pohodu svého publika.

Začal jsem pouličními muzikanty a končím věhlasnými osobnostmi hudby. Je mezi nimi sice nebetyčný rozdíl, avšak všichni potěšili své bližní. Pouliční houslista, kejklíř, svým fidláním a poskakováním tisíce lidí, ti druzí možná miliony. My, Nejdečtí, jsme hrdí na své syny. Jsou to naši bližní, kteří našemu milému městu pomohli ke cti a vážnosti.

(z knihy Franze Achtnera: Jaké to bylo kdysi doma v Nejdku, Nejdek 2013, s. 39–41)

foto: archiv Pavla Andrše, Heimatmuseum Stadt- und Landkreis Neudek, Augsburg-Göggingen

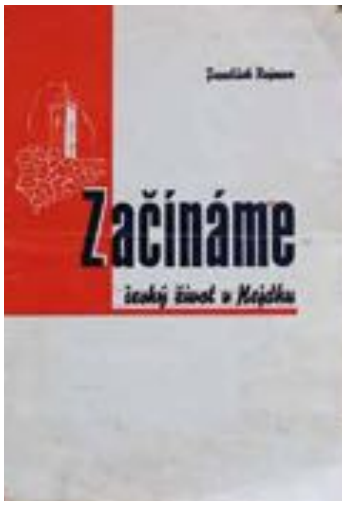
František Rajman

Mezi vůdčí osobnosti Nejdku záhy po druhé světové válce se bezpochyby zařadil František Rajman, který se tehdy podílel na osídlování regionu obyvatelstvem české národnosti. Jeho jméno je též spjato s jeho krátkým meziválečným působením.

František Rajman přišel na svět 20. února 1898 Nových Dvorech u Kutné Hory. Po obecné a měšťanské škole absolvoval v letech 1913–1916 učitelský ústav v Kutné Hoře. V lednu 1919 se objevuje v Košťanech u Teplic jako zastupující učitel na české obecné škole, od října téhož roku na měšťanské škole. Roku 1925 se definitivně stává odborným učitelem.

Patnáctého ledna 1935 byl přeřazen do úřadovny inspektora státních národních škol v Teplicích-Šanově do funkce tajemníka. Od 1. září 1936 byl ustanoven ředitelem státní měšťanské školy v Nejdku a zároveň byl pověřen správou státní školy obecné. Jeho jméno se též objevilo na kandidátce České volební skupiny pro volby do obecního zastupitelstva, které se v Nejdku uskutečnily 12. června 1938, nicméně Češi v politickém měření sil neuspěli. Následný neklidný vývoj, který vyústil pučem henleinovců 12. září 1938, zapříčinil odchod obyvatel české národnosti do vnitrozemí, mezi ně patřil i ředitel Rajman. Odešel do Loučeně na Nymbursko, kde od 15. prosince 1938 vyučoval na tamní měšťanské škole. Z učitelského sboru odešel po letních prázdninách 1939 a zamířil na měšťanskou školu chlapeckou do Nymburka, v níž vyučoval až do jara 1945.

Do Nejdku zamířil ihned v květnu 1945 jakožto zmocněnec Ministerstva školství a osvěty (MŠaO). V náplni práce měl otevírání českých škol v okrese, první z nich – nejdecká – byla slavnostně otevřena 17. června 1945.

František Rajman se zároveň stal ředitelem školy, v níž do prázdnin začali působit učitelé Marie Márová, Emil Stehlík a Ariadna Weissová. Nový zmocněnec MŠaO Josef Šperlík, jenž nastoupil do této funkce po řediteli Rajmanovi 7. července 1945 (ten se totiž stal předsedou Místní správní komise Nejdek – MSK), přivedl do Nejdku další kantorské posily z regionu Nymburska – Karla Uzla z Loučeně, Libuši Lukavcovou a Ladislava Wirta (později Vítka) z Dymokur.

Rajman se vedle toho postaral o první vlnu osídlování města českým živlem, v době elánu a poválečného nadšení, jak na to po letech vzpomínal nejdecký pamětník Jaroslav Růžička: „Ke konci června 1945 jsem zavítal do Nejdku. Týden nato, 1. července, jsem nastoupil do česárny, kde jsem pracoval jako zámečník. Do města jsem se dostal díky Františku Rajmanovi, který k nám do Velkých Chvalovic na Nymbursko přijel na začátku června 1945. Shromáždili jsme se tehdy na tamní návsi a pan Rajman povídal: ‚Chlapci, vy jste mladí, potřebovali bychom do pohraničí mladé lidi´. Poněvadž místní fabrika byla před krachem, rozhodli jsme se, že půjdeme pryč, a byli jsme rádi, vládla totiž nejistota ohledně práce.“

Rajman se politicky angažoval v Komunistické straně Československa a 14. července 1945 se stal předsedou MSK. V srpnu 1945 byla v Nejdku ustavena místní organizace KSČ, jejímž místopředsedou byl zvolen právě František Rajman.

V průběhu jeho krátkého poválečného působení sepsal dvě útlé publikace o Nejdku – „Začínáme český život v Nejdku“ a „Slavnostní otevření školy v Nejdku 17. VI. 1945“, jež byly obě vydány v roce 1945.

František Rajman

František Rajman byl velmi oblíben jak mezi Čechy, tak mezi Němci, což dokazují jak vzpomínky pamětníků, tak rovněž úryvky z nejdecké kroniky. Rajman „byl muž velmi optimistický, vždy ochoten s úsměvem vyřešit každou těžkost a nepříjemnost, vzorný budovatel, velkorysý plánovatel.“

Nečekaně a náhle. Těmito slovy by se dal charakterizovat jeho odchod ze světa v únorových dnech roku 1946. V pátek 22. února ukončil svůj život v lesní chatě ve Fojtově střelnou ránou do srdce. Skutečný důvod, proč Rajman spáchal sebevraždu, není dodnes objasněn. Existuje však řada motivů. Jedním z nich byly rozepře s některými funkcionáři z okresní správní komise (mj. problematika týkající se obyvatelstva německé národnosti, kdy se Rajman stavěl za některé z nich, kteří svých chováním byli loajální vůči první československé republice, neboť je znal již ze svého meziválečného působení v Nejdku). K tomu se přidaly neshody v rodině a blížící se rozpad manželského svazku.

V sobotu 23. února proběhla v kanceláři tajemníka MSK mimořádná schůze rady, která byla zahájena uctěním památky tragicky zesnulého předsedy MSK. Zároveň bylo usneseno vypravit pohřeb na náklad MSK a byly projednány jednotlivé záležitosti pohřbu, které byly jednohlasně schváleny. V usnesení se rada rozhodla jmenovat Františka Rajmana prvním čestným občanem města Nejdku a diplom o jmenování mu vložit do rakve.

– tragický osud učitele a politika

Smuteční průvod vyšel od tehdejšího sídla místního národního výboru (č. p. 161 na náměstí naproti současnému supermarketu Albert)

U hrobu

Pohřeb byl vypraven v úterý 26. února 1946 o 15. hodině a řečnil při něm páter Sehan z Karlových Varů. Početný smutečný průvod v čele s pohřebním vozem započal cestu na náměstí a směřoval na místní hřbitov. Rajman byl pochován do hrobky někdejšího ředitele nejdeckých železáren Franze Eisenmanna v jižní části hřbitova.

V neděli 23. února 1947 na 9. hodinu bylo naplánováno odhalení pamětní černé mramorové desky na tzv. Rajmanově vyhlídce, situované na jižní straně Křížového vrchu, kde během svého života rád sedával a vyhlížel na město. Text na desce zněl „Bratru bratrem, sestře sestrou budeme“, dále jeho jméno, narození a úmrtí. Těchto pět slov se objevilo též na Rajmanově smutečním oznámení.

Kámen, do něhož byla deska zasazena, údajně pochází z nedalekého Goethova pomníku, jenž byl odhalen v roce 1932. Po jeho odstranění (v roce 1945 při vlně likvidace německých pamětních desek a pomníků ve městě) a po Rajmanově smrti byl tento kámen otesán a přesunut o desítky metrů výše ke zmiňovanému místu. Lze se právem domnívat, že kámen z Goethova pomníku je skutečně tím kamenem, který byl umístěn na Rajmanovu vyhlídku.

I pamětní deska Františka Rajmana byla zlikvidována, není však možné s jistotou potvrdit, kdy přesně k tomu došlo. Bylo to patrně začátkem 50. let. Manželka Anna Rajmanová se synem Romanem se odstěhovala z Nejdku někdy po roce 1948. Roman Rajman se věnoval profesionálně loutkovému divadlu a ve druhé polovině 60. let emigroval do Německé spolkové republiky.

O znovuobnovení pamětní desky na Rajmanově vyhlídce se postarali v roce 2002 členové Místní organizace KSČM Nejdek.

Pavel Andrš
foto: archiv autora

Hrob Františka Rajmana dnes

Znovuobnovená pamětní deska na Rajmanově vyhlídce

Běžkařská závodní sezona

Závodní sezona běžců na lyžích měla ostrý start 22. a 23. prosince 2016 v podobě Českého poháru dorostu a dospělých. Ten prověřil nejen připravenost sportovců, ale také organizátorů z Lyžařského klubu (LK) Slovan Karlovy Vary. Závodníci žákovských kategorií poměřili své síly poprvé v rámci tradičních „Zahajovaček" (30. prosince), které se konaly stejně jako Český pohár v areálu Sparkassen Skiareny nedaleko saského Oberwiesenthalu. Novinkou letošní sezony je seriál „SKI série", vypsaný pro žákovské kategorie, jehož první zastávkou byl 7. a 8. ledna Štít Krušných hor.

Závod dorostenek ve sprintu v rámci Českého poháru

Český pohár hostila již podruhé v roce 2016 Sparkassen Skiarena

Český pohár dorostu a dospělých

(Sparkassen Skiarena Oberwiesenthal, 22. a 23. prosince 2016)

Již podruhé v průběhu loňského roku měl LK Slovan Karlovy Vary tu čest pořádat Český pohár dorostu a dospělých. Obdobně jako na konci ledna se závody i tentokrát konaly, kvůli nedostatku sněhu, hned za hranicemi Božího Daru ve Sparkassen Skiarena nedaleko Fichtelbergu. Na perfektně upravených tratí se závodilo první den (čtvrtek) ve sprintu klasickou technikou a druhý den (pátek) volnou technikou. Českého poháru se zúčastnilo čtrnáct domácích závodníků, kterým se podařilo vybojovat celkem dvě zlaté medaile.

Během prvního závodu v klasickém sprintu postoupilo z kvalifikace devět „Slovaňáků". Nejvíce se závod povedl Ondrovi Černému, jenž závod vyhrál. Dařilo se také Kryštofu Husákovi, který skončil na čtvrtém místě. Ostatní bojovali, jak nejlépe uměli, ovšem na finále nebo stupně vítězů to nestačilo.

Dojezd závodu Českého poháru ve sprintu

Na závod volnou technikou se závodníci vydali intervalovým startem po půl minutě. Nejlepší výsledek (první místo v mužích) přivezl Petr Novák. Na osmém místě doběhl Tomáš Kotraba a Ondra Černý na místě devátém. Z děvčat se vešla na kraj první desítky Karolína Pavlasová, která skončila desátá, s třináctým místem byla spokojená Štěpánka Slívová. Při absenci domácí favoritky Petry Novákové ovládla kategorii žen Petra Hynčicová z Dukly Liberec. Kompletní výsledky i fotogalerie ze závodu jsou k nahlédnutí na stránkách LK Slovan Karlovy Vary www.lkslovan.cz.

Zahajovačky

(Sparkassen Skiarena Oberwiesenthal, 30. prosince)

Zahajovačky se tuto sezonu jely jako druhý závod pod taktovkou LK Slovan Karlovy Vary. Vánoce byly opět na blátě, sic zmrzlém, a tak se stejně jako Český pohár jel závod ve Sparkassen Skiareně poblíž Fichtelbergu. Ve skvělém

odstartovala Českým pohárem na Fichtelbergu

zázemí jsme poprvé zkusili část závodu odjet za umělého osvětlení na tříkilometrovém okruhu. První závodníci na trať vyrazili v 16 hodin. Závodu se zúčastnilo 159 závodníků. Lyžaře z pořádajícího Slovanu doplnili tepličtí, plzeňští a ústečtí závodníci, dále Radoňáci (Vysoká Pec), běžkaři z Oseku a Aše. Ve 14 kategoriích vybojovali závodníci „domácího" Slovanu celkem 10 zlatých, 8 stříbrných a 8 bronzových medailí.

Zahajovačky: Start nejmenších dětí (ročník 2009 a mladší)

Štít Krušných hor

(Boží Dar/Jahodová louka, 7. a 8. ledna 2017)

První lednový víkend se konal tradiční závod LK Slovan Karlovy Vary Štít Krušných hor, který každoročně v tomto termínu hostí lyžařský areál Jahodová louka u Božího Daru. Ledoví muži spráskli ruce nad posledními zimami a na svůj tříkrálový den se domluvili s Mrazíkem, aby nám sem za roh foukl něco málo ze Sibiře. Nakonec to dalo pěkných 30 až 40 cm sněhu, teploty k –20 °C nám ale chybět nebudou, díky Mrazíku, těch pár dní stačilo. Oba dva dny se závodilo na standardních tratích od 500 metrů do 5 kilometrů. Zatímco v sobotu se jel tradiční závod klasickou technikou s intervalovým startem, neděle patřila tzv. „Americkým štafetám" dvojic. Jde o závod, kdy se jede kombinace klasické a volné techniky, dva závodníci se střídají a postupně odjedou jak klasický, tak bruslící okruh (od staršího žactva výše). Celkem se závodů zúčastnilo 196 závodníků, z toho 69 domácích Slovaňáků. Podobně jako na Zahajovacím závodě nechyběli ani na startu Štítu lyžaři z Teplic, Plzně, Ústí nad Labem, Oseku, Vysoké Pece a Aše.

Sobotní závod klasickou technikou byl zároveň přeborem Karlovarského kraje na krátkých tratích a závodníci pořadatelského LK Slovan Karlovy Vary v něm získali celkem 5 zlatých, 8 stříbrných a 6 bronzových medailí. V nedělních štafetách, které se jely

Zahajovací závody dorostu probíhaly již za umělého osvětlení

v rámci Memoriálu Jaroslava Mašaty, vystoupali závodníci Slovanu sedmkrát na stupínek nejvyšší, ve třech kategoriích brali stříbro a třikrát bronz.

Štít Krušných hor byl zároveň první zastávkou žákovského seriálu SKI série 2016/2017, který pro letošní sezonu připravil jako novinku trenér Jan Novák.

Závodní víkend byl velmi povedený – dobrá nálada, skvělé sněhové podmínky, vysoký počet závodníků i kvalitní výkony. Děkujeme všem za účast a těm, kteří se podíleli na organizaci závodu za pomoc.

Martin Niewiak
toto: Václav Bešta

Štít Krušných hor 2017 – nejrychlejší nejmladší žákyně

Petr Novák – nejrychlejší muž letošního ročníku Štítu Krušných hor

Společně v jedné stopě k úspěchu

Stejně jako název článku je jmenuje společný projekt běžců na lyžích LK Slovan a Elitní školy zimních sportů z Oberwiesenthalu. Přeshraniční spolupráce obou lyžařských klubů trvá již od roku 2013, kdy se uskutečnilo první společné soustředění na Božím Daru. V závěru roku 2016 se sportovci díky podpoře evropského fondu Ziel/Cíl 3 sešli před Vánoci na tréninkovém kempu v Oberwiesenthalu. V krásném prostředí penzionu Eschenhof strávili čtyři dny s nabitým programem.

Tréninky probíhaly pod vedením trenérů Martina Niewiaka, Bianky Hochfelner, Patricka Burkhardta, Larse Lehmanna a dalších trenérů ve Sparkassen Skiareně na Fichtelbergu. Hlavní náplní tréninku byly závodivé hry, štafety a zdokonalování techniky. Na závěr soustředění proběhl také závod v obratnosti a následný stíhací závod. Večerního programu se účastnil i trenér Peter Grosser, který ač již v důchodu, je stále srdcem se sportovci. Jím vedený trénink v tělocvičně patřil k vrcholům celého soustředění.

V rámci odpočinku před závěrečným závodem došlo i na kulturu. Sportovci navštívili K3 muzeum v Oberwiesenthalu, kde je zaujala hlavně expozice o historii sportu. Projekt bude pokračovat poslední víkend v březnu na Božím Daru v apartmánech Engadin.

Renata Zatloukalová
foto: Martin Niewiak

Společný trénink mladých běžkařů ve Sparkassen Skiareně u Fichtelbergu

Trénink v tělocvičně probíhal pod vedením zkušeného trenéra německých běžkařů Petera Grossera

RECEPT MĚSÍCE

Domácí kuba

Z některých obilných pokrmů se stala tradice, na jiné vzpomínáme. Dnes si připomeneme tradiční pokrm horalů, připravovaný z dosažitelných obilovin ve skromných domácích poměrech rodin v horských chalupách, zcela závislých na místních surovinách. Právě nyní je ta pravá chvíle na domácí kulinářský pokus a malé připomenutí zdravé racionální výživy.

„Levný, sytý a výživný domácí kuba“ byl typickým pokrmem chudých podhorských obyvatel. Tradiční příprava využívala malých trhaných krupek nebo velkých krup, nakrájených plodnic hub nazývaných „modráky“, které když procházejí tepelnou úpravou, zčernají. Pokrm se nakonec zapéká stejně jako všem známý nákyp. K domácímu kubovi se podávalo třeba kysané zelí nebo odvárka (staročeský kompot ze sušeného ovoce a ořechů). V bohatších rodinách se přidávala vyškvařená slanina nebo škvarky.

Kuba je jídlo s mnoha možnostmi, můžeme přidat sádlo (vepřové i husí) nebo v dnešní době zdravé výživy olivový olej. Ale kdo ví, jestli sádlo není zdravější... Třeba jednu polovinu krup můžeme nahradit rýží (divoká, natural) či kuskusem. Chuť podpoříme osmaženou cibulkou.

Suroviny (na 4 až 6 porcí)

500 g propláchnutých a namočených krup, 100 g sušených a namočených hub (do teplé vody), 5 ks stroužků česneku, sůl, pepř, majoránka, několik lžic sádla

Postup

Kroupy scedíme, propláchneme horkou vodou, vložíme do hrnce, zalijeme opět horkou vodou, osolíme a pozvolna vaříme do měkka (asi 30 minut). Dostupné houby scedíme a povaříme (asi 20 minut). Troubu předehřejeme na 180 °C. Vymažeme pekáček, případně skleněnou varnou mísu sádlem a postupně vkládáme vrstvy krup, prosolíme, opepříme, pokapeme sádlem a posypeme majoránkou. Proložíme další vrstvou hub, rozdrceného česneku, dokud misku nenaplníme. Pekáček zapékáme přibližně 20 minut. Horkého kubu před podávání zjemníme pravým máslem a vše dobře promícháme.

Příprava pokrmu trvá více než 60 minut a je do ní zahrnut i čas na namáčení hub a předvaření krup.

Recept byl vyzkoušen projektovým týmem SOŠ a SOU Nejdek v projektu „Kulinářské zážitky v Krušnohoří/Erzgebirge – regionální kuchyně jako výraz (znovuobjevené) společné identity v sasko-českém pohraničí“.

Michaela Kaštánková,
upravil Josef Dvořáček
foto: Michaela Kaštánková

ZAJÍMAVÉ POČASÍ

Leden nebývá vždy mrazivý

Povodeň v Kraslicích 4. ledna 1932 a v Grünthalu 3.–4. ledna 1932

Zatímco letos na počátku ledna mrzlo, až praštělo, a na řadě míst republiky klesala teplota pod dvacet stupňů pod nulou i hlouběji, před 85 lety měli obyvatelé Krušných hor jiné starosti. Po silných mrazech v závěru roku 1931 přišla najednou prudká obleva, objevily se i zimní bouřky doprovázené vydatným deštěm. Sníh začal rychle tát a v souvislosti s tím se okamžitě vzedmuly hladiny mnoha toků, čemuž napomáhaly i sněhové kry působící jako přirozené hráze. Na řadě míst Krušných hor došlo od 3. a 4. ledna 1932 k povodním a záplavám, které byly místy ještě horší než povodně z července 1931 a způsobily mnoho materiálních škod. K velmi postiženým oblastem patřilo například údolí Černé mezi Johanngeorgenstadtem a Schwarzenbergem a navazující údolí Cvikovské Muldy. Z břehů se však vylila třeba i Svatava v Kraslicích a ve východnější části pohoří byla situace velmi vážná v povodí Načetínského a Flájského potoka, resp. říček Svídnice a Flöha. Zde si poblíž měděného hamru v Grünthalu u Olbernhau vyhloubil Načetínský potok dokonce nové koryto, a pozměnil tak hranici mezi Čechy a Saskem.

Michal Urban

Běžky – za krásou Krušných hor zdravě a pěšky

Zima a běžecké lyžování, to je pro mnoho Čechů víc než klasické spojení. Nasaďte si běžky a vyrazte do stopy. Naše část Krušných hor nabízí více než 120 km upravených běžeckých tratí.

Které jsou v okolí Božího Daru nejpopulárnější? Ježíškův malý i velký okruh, výlet kolem Mrtvého rybníka do Abertam a díky přeshraniční spolupráci je oblíbený také německý úsek Krušnohorské magistrály Tellerhäuser – Fichtelberg. Co by vám rozhodně nemělo uniknout? Výhledy na nejvyšší vrcholky na české a saské straně hranice, dobroty v Krmelci nebo na Červené jámě a zasněžené Božídarské rašeliniště s kulisou Mrtvého rybníka.

Stopy pro klasiku i volný styl zajišťuje ranní či noční směna rolbařů První krušnohorské o.p.s. I letos můžete přispět na úpravu běžeckých stop zakoupením originální sběratelské placky. Pro tuto zimní sezonu představuje člena lyžařského klubu RZ Abertamy Egona Hofmanna, který se stal pětinásobným držitelem medailí na mistrovství ČSSR a také prvním vítězem krušnohorské laufu „Karlův běh». Byl prvním Krušnohorcem, který byl vedením Svazu lyžařů zařazen do reprezentačního družstva Československa. Placky v hodnotě 100 a 300 Kč jsou k dostání v infocentrech a skiareálech v Krušnohoří a na údržbu běžeckých stop je možné přispět také zasláním libovolné částky na účet veřejné sbírky s číslem 269980072/0300, která je registrována u Krajského úřadu Karlovarského kraje.

Podobně jako na silnici platí také pro bílou stopu pravidla:

Pohybujte se ve vyznačené stopě vždy vpravo.

Pokud je vyznačena pouze jedna stopa, přednost má lyžař jedoucí z kopce.

Při předjíždění a jízdě z kopce berte ohled na své schopnosti, ostatní lyžaře a také stav terénu. Dodržujte vždy bezpečnou vzdálenost.

Do bílé stopy nepatří psi, skútry, čtyřkolky ani sáně, které strojově upravené stopy ničí.

Na celé trase se udržujte pořádek.

Milí běžkaři, do celé sezony vám přejeme jen bezpečnou stopu a slunečné počasí. Skol!

Ježíškovo vánoční razítko

Před Vánocemi využili mnozí návštěvníci Božího Daru možnost poslat expres dopis Ježíškovi. Dopisů, které loni od 1. do 23. prosince opatřili pracovníci infocentra Boží Dar speciálním příležitostným razítkem, bylo celkem 381,305 kg, o 8 kg více než v roce 2015. Na Božím Daru se razítko používá od roku 1994 a autorkou loňského návrhu stylizované vánoční ozdoby byla Irena Vyčítalová. Děkujeme všem a věříme, že Ježíšek vaše přání vyslyšel.

Těžký pátek třináctého

V pátek 13. ledna dala paní Zima o sobě jaksepatří vědět. Krušné hory zasáhl dopoledne silný vítr, který měl na hřebenu místy i sílu orkánu. Na Klínovci meteorologové zaznamenali poryv o rychlosti 119 kilometrů v hodině a na Fichtelbergu v bezprostřední blízkosti hranic dokonce 148 kilometrů v hodině. Kvůli kalamitní sněhové situaci a neustále se zhoršujícím povětrnostním podmínkám se město Boží Dar rozhodlo uzavřít vjezd do města, protože velké návaly sněhu nešlo ani při nasazení veškeré techniky zvládnout. Uzavřena byla i silnice na Klínovec a rovněž silnice z Božího Daru na Myslivny a Ryžovnu. Díky dobré práci silničářů se do neděle podařilo silnice opět zprovoznit.

Virtuální realita včera a dnes

Jízda na rohačkách na Klínovci, v Oberwiesenthalu a na Fichtelbergu kolem roku 1905 – na všech obrázcích je stále ta samá skupina sáňkařů

V dnešní době photoshopů a jiných technologií pro úpravu fotografií nikoho nepřekvapí, že realita, již nám předkládají média, je od té skutečné často na hony vzdálena. Málokdo se proto pozastaví nad tím, že z volebních billboardů jednoho politického hnutí na nás shlíží jeho postarší předseda vyhlížející jako dorostenec nebo že se na titulní straně bulvárního plátku objeví jakási počítačově vyžehlená celebrita, o níž víme, že normálně má o dvacet kilo váhy a mnoho vrásek navíc.

Chtělo by se věřit, že virtuální realita dnešních médií je něco, na co si musíme zvykat až v posledních letech, a že fotografie a obrázky z doby, kdy ještě počítače neexistovaly, odrážejí pravou skutečnost. Leč nenechme se mýlit. Už v době před více než sto lety si grafici s virtuální realitou zdárně pohrávali.

Svědčí o tom mimo jiné i některé pohlednice, které byly v Krušných horách vydány na počátku 20. století. První čtveřice pohlednic zobrazuje sáňkaře na Klínovci, v sousedním Oberwiesenthalu a na Fichtelbergu kolem roku 1905, tedy v době, kdy se sáňkařský sport v Krušnohoří po vzoru Krkonoš ujal. Bedlivé oko ihned odhalí, že ti samí sáňkaři, kteří uhánějí na rohačkách na Klínovci, jsou vyobrazeni i na ostatních pohlednicích, jen další sportovci kolem nich jsou jiní. Podobně je tomu i na druhé dvojici pohlednic z téže doby. Ty samé pány, kteří padají ze sáněk na

dráze na Fichtelbergu, lze spatřit i na druhé pohlednici, která ovšem podle popisu na ní znázorňuje sáňkařskou dráhu v Altenbergu ve východních Krušných horách, tedy místo vzdálené od Fichtelbergu asi 70 km vzdušnou čarou. Ostatně i ty lyžující dámy v pozadí jsou stejné.

I přes tuto mystifikaci je třeba grafikům z drážďanského vydavatelství, které na počátku 20. století tyto pohlednice vyrobilo, třeba složit hold. To, co se dnes dá zvládnout pomocí několika kliknutí myší, jim muselo zabrat podstatně více času.

Michal Urban

Sáňkařská dráha na pohlednici z Altenbergu (1909) a Fichtelbergu (kolem 1910)

Grog a tzv. Dukelské mléko

V dnešním příspěvku se pokusím o stručnou historii obou těchto lahodných „zimních“ nápojů. Začnu prvním, tedy grogem. V dobách, kdy anglické plachetnice brázdily oceán až daleko na sever, žil jeden slavný anglický admirál. No, on asi zase tak slavný nebyl. Jeho jméno totiž upadlo v zapomnění. Avšak stále žije jeho přezdívka. Admirála nikdo nepojmenoval jinak než admirál Grog nebo také Starý Grog (Old Grog). Bylo to podle jeho svérázného oblečení z hrubé, vícebarevně tkané látky, z grogrénu.

Vícestěžník admirála Groga se dostal daleko na sever. Déšť se sněhem a vysoké vlny bičovaly palubu. Zimou a vlhkem prokřehlí námořníci se již jen těžko udrželi nejen v lanoví, ale i na palubě. Admirál Grog nařídil otevřít soudek rumu. Ale protože se obával, že se mu námořníci opijí, nařídil rum ředit horkou vodou. A oblíbený nápoj byl na světě. Kdo si dnes vzpomene na slavného admirála Groga, když si pochutnává na grogu.

A jak to bylo s tzv. Dukelským mlékem? V době těžby uranové rudy na Jáchymovsku v 50. letech minulého století byl provoz podřízen sovětským pracovníkům (v provozech byli zhruba do roku 1959–1960). A ti tehdy nařídili jako ochranu proti účinkům radioaktivního záření podávat každému pracovníku hodně mléka, protože v těle váže stroncium (jak nám tehdy tvrdili). Protože „befel je befel“, fasovalo se mléko na všech pracovištích, i tam, kde se se zářením moc nepracovalo. To bylo i v Geofyzikální laboratoři Ústřední správy výzkumu a těžby radioaktivních surovin Jáchymovských dolů v Ostrově. Mléka se fasovalo hodně, a tak tam panoval zvyk, že se vařilo tzv. Dukelské mléko, obvykle pro všechny pracovníky na patře. Mléko se svařilo, osladilo vanilkovým cukrem a čtvrtina až třetina objemu se doplnila rumem. To již chutnalo úplně jinak. Až venku pofrčí mrazivý krušnohorský luft, můžete to vyzkoušet.

Jaroslav Ochec
foto: Jiří Kupilík

AQUA CENTRUM AGRICOLA

AQUACENTRUM AGRICOLA

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infrasauna a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhličité koupele
- radonové koupele
- relaxační masáže
- parafínové zábaly
- Pilates, Bosu, Aquafitness
- Nordic Walking
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kosmetika
- kavárna

LÉČEBNÉ LÁZNĚ JÁCHYMOV

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 403 | 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz

HOTEL&RELAX RESORT JÁCHYMOV

www.aquajachymov.cz www.laznejachymov.cz www.resortjachymov.cz

NOVĚ OTEVŘENO

OČNÍ OPTIKA
Marketa Tomková

Měření zraku
Aplikace kontaktních čoček

Dětské, sportovní, sluneční (dioptrické), dioptrické brýle

T. G. Masaryka 24/52 (na náměstí)
Loket 357 33

+420 799 516 695
optika-tomkova@seznam.cz
www.optika-tomkova.cz

LESY JÁCHYMOV
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ
MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST
- *poplatkový lov jelení zvěře*

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA
- *certifikované stavební řezivo*
- *paletové přílezy*
- *řezání střešních krovů na zakázku do délky 10,5 m*
- *pořez na zakázku*

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211,** fax: **353 811 221**
STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

HORSKÝ STATEK
ABERTAMY s. r. o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských produktů a výrobků do prodejny v Abertamech, Farní 28

Nabízíme:
sýry z ovčího, kozího a kravského mléka, mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako regionální potravina a biopotravina roku, lahvové vysokotučné kravské mléko, máslo a také čerstvé hovězí, vepřové a jehněčí maso z vlastního chovu.

Otevírací doba: pondělí až čtvrtek 11-16, pátek a sobota 8-17, neděle 10-16
Tel: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

Reprezentativní prodejna bylinných a řemeslných výrobků Krušných hor

Krušnohorská Apatyka

nám. Republiky 131
Jáchymov

HAND MADE

Po - Pá 10.00 - 18.00
So 09.00 - 12.00

KOMINICTVÍ Kruták

Tel.: 608 318 420
E-mail: kominy@2jk.cz

• ČIŠTĚNÍ
• VLOŽKOVÁNÍ
• PORADENSTVÍ
• OPRAVY KOMÍNŮ
• POVINNÉ KONTROLY

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTRICKÉ ZA SLUNEČNÍ

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

VŠECHNY OČNÍ OPERACE NYNÍ I NA SPLÁTKY!

OČNÍ KLINIKA NEMOS

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

Výstava Abertamské rukavičkářství
Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

6.1., *21.1., 11.2., *25.2., 11.3., *25.3., 8.4., *22.4., 6.5., *20.5., 3.6., *17.6.2017
13:00 - 17:00

* Ukázky výroby rukavic / Vorführungen der Handschuherzeugung

Hotové rukavice lze na místě zakoupit.

Fertige Handschuhe kann man vor Ort kaufen.

Městský úřad Abertamy / Gemeindeamt Abertham
Skupiny i mimo otevírací hodiny po předchozí dohodě na:
Gruppen auch ausserhalb der Öffnungszeiten nach vorheriger Absprache unter:
728 550 146, rudalo@seznam.cz

TRUHLÁŘSTVÍ DORAZIN ABERTAMY

Vám nabízí

Srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny

Novinka – řezba motorovou pilou

www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:

Sokolská 406

362 35 Abertamy

tel.: +420 725 891 545

e-mail: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
ÚNOR až ČERVENEC
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 ● M-723 331 711